

OPTIKEREN

Tidsskrift for norsk optometri og synsvitenskap

Nº3

Møt Simon Dørheim – ny styreleder

BILDEGLIMT
FRA TROMSØ

STUDENTER I
PRAKSIS

BARN OG SYN



FORTSATT **NUMMER 1** OG **DEN ENESTE**

DAILIES TOTAL1®

Føles som ingenting



**BRUKERE VAR ENIGE I AT
DAILIES TOTAL1®**
kontaktlinser er så komfortable
at de føles som ingenting¹



BRUKERE SOM BLE SPURT, OPPLEVDE
generelt redusert tørrhet mot slutten av
dagen med DAILIES TOTAL1®
kontaktlinser sammenlignet med
linsene de vanligvis brukte¹



**BRUKERE FORETRAKK
DAILIES TOTAL1®**
kontaktlinser fremfor linsene
de vanligvis brukte¹

BLI MED PÅ SOMMER- KAMPANJEN TIL ALCON

Delta i vår 360° forbrukerkampanje
og få gleden av et stort antall markeds-
føringsverktøy. Nyt godt av den
omfattende mediekampanjen
– rettet mot potensielle kunder i
området - og få økt kunde-
tilstrømming til butikken.

Gi KONTAKTLINSEBRUKERNE den YTELSEN de fortjener

Ved å anbefale DAILIES TOTAL1® kontaktlinser - de første og eneste kontaktlinsene med gradert vanninnhold og den innovative SmarTears™-teknologien, kan du utgjøre en forskjell i kontaktlinsebrukernes daglige rutiner. Den første kontaktlinsen med et unikt materiale med gradert vanninnhold, som danner en myk pute av fuktighet som er dokumentert å vare i 16 timer.





Nº3

NYHETER

REPORTASJER

FAGSTOFF

N



Norgesmester Rakelle Teschner

R



Ny styreleder

F



Synsforskning på små barn

- 04 Leder
- 05 Aktivitetskalender
- 06 Landsmøtet i Tromsø
- 08 Glimt fra Fagkonferansen
- 12 Stort spenn av utstillere
- 13 NOF informerer
- 14 Norgesmester Rakelle
- 16 Synlig for politikerne
- 17 Setter syn på dagsorden
- 48 **Bransjenytt:**
- Silmo Paris ser mot fremtiden
- 50 - Specsavers til topps i Norsk
Kundebarmeter

- 18 Vår nye styreleder
- 22 Ungt entreprenørskap
- 24 Praksis på Madagaskar
- 26 Habari fra Tanzania
- 27 Student i praksis
- 30 Gir gjensidig utbytte

- 32 Gjør kloke valg
- 34 Tre inspirerende timer
med Dr. Kate Gifford
- 37 Optikere i den digitale fremtiden
- 38 Ortho K-linser: Et godt
hjelpemiddel for behandling av
synsavvik
- 40 Kasus rapport: Cornea ektasi!
- 41 700 på Optometridagarna
i Västerås!
- 47 Leserbrev: Viser til innlegg:
Optikere hvor går vi? 2:2019

Jobbsøker?

Se stillingsannonser bakerst i bladet

Forsidefoto: Simon Dørheim er ny styreleder i Norges Optikerforbund. Han kommer fra Narvik og jobber i Tønsberg. Foto: Dag Øyvind Olsen

OPTIKEREN

ANSVARLIG UTGIVER

Norges Optikerforbund (NOF)
Øvre Slottsgt. 18/20, 0157 Oslo
Telefon: 23 35 54 50
Epost: synsinfo@optikerforbund.no
www.optikerne.no

OPTIKEREN

www.optikeren.org
redaksjonen@optikerforbund.no

Redaktør
Dag Øyvind Olsen
Epost: dag@optikerforbund.no
Tlf: 92 45 00 39

REDAKSJONSKOMITÉ

Maria Jahr, Solveig Hovstein, Irene Lohne,
Kristin Seland Ágústsdóttir, Dag Øyvind Olsen

ANNONSESALG

Stina Olsen Klæboe
Epost: stina@optikerforbund.no
Tlf: 23 35 54 50
Mobil: 92 29 28 74

DESIGN OG PRODUKSJON

Design: Bodoni
Trykk: Bodoni
Opplag: 2265

PLANLAGT UTGIVELSE

6 NUMMER PR. ÅR

NR.	MATERIELL- FRIST	UTG. DATO
4	26.07.19	28.08.19
5	20.09.19	23.10.19
6	16.11.19	18.12.19

VEILEDNING TIL ARTIKKELFORFATTERE

Se www.optikeren.org – For forfattere.
Optikeren legges i sin helhet ut på
www.optikeren.org. Meningsytringer i
tidsskriftets ulike innlegg deles ikke
nødvendigvis av redaksjonen eller NOF.

ISSN 0333-1598

DAG ØYVIND OLSEN
REDAKTØR



VEL BLÅST!

Selv med vindstille og nydelig vårvær, kan vi si vel blåst etter årets Landsmøte og Fagkonferanse i Tromsø. Noen ble dessverre rammet av streiken i SAS denne helgen, men stemningen tilsa at det ble en nyttig og hyggelig helg. Drøyt 300 påmeldte deltakere er det høyeste tallet på mange år. Temaet barn og syn fenet og dyktige foredragsholdere bidro til godt utbytte.

Landsmøtehelga er også arenaen for å bli oppdatert på arbeid som gjøres for medlemmene i Norges Optikerforbund, både politisk, strategisk og faglig. Kampanjen «Gjør kloke valg» kan du lese om og du blir bedre kjent med vår nye leder, Simon Dørheim. Vi har fyldig dekning av landsmøtehelga i Tromsø i denne og neste utgave.

Kryss av i kalenderen allerede nå: Datoene er 24.-26. april 2020. Da feirer Norges Optikerforbund 75 år, og samlingen vil foregå på Kongsberg. Her skal vi foreta en reise gjennom disse årene, fra briller og frem til optikerens helseunivers der vi er i dag, og videre inn i fremtiden.

Nå er det sommer! I disse dager holder masterstudentene sine presentasjoner på Kongsberg, og det er høytidelig utdeling av vitnemål til alle som har fullført sin optikerutdanning og startet på livslang læring i teori og praksis som optikere. Om snaue to måneder starter et nytt kull opp. Det var rekordsøkning til optikerutdanningen i år. Det lover godt for fremtiden. 241 søkere har optometri som førstevalg. Det er en tredobling på fem år! ●

Ha en riktig god sommer!

Dag Øyvind Olsen
Redaktør
dag@optikerforbund.no



AKTIVITETSKALENDER

Faglige kurs, seminarer, møter osv. i tiden fremover. Send en melding til redaksjonen@optikerforbund.no dersom du kjenner til relevante arrangementer som vi har utelatt. Optikere kan søke deltakelse på alle arrangementene.

29.-31. AUGUST

Nordisk kongress om barneoftalmologi og strabisme
Holmenkollen Park Hotel, Oslo, Norge
www.npog-nsa.org

7. SEPTEMBER

Endagskonferanse klinisk optometri
Essinge Konferenscenter
Stockholm, Sverige
Epost: rlb@eyelab.se

10.-12. SEPTEMBER

European Society for Low Vision Research and Rehabilitation Conference
Manchester, Storbritannia
www.eslrr.org

27.-30. SEPTEMBER

Silmo, messe for optikk og design
Paris, Frankrike
<https://en.silmoparis.com>

8. OKTOBER

Specsavers Clinical Conference
Oslo, Norge
www.clinicalconference.eu

23.-27. OKTOBER

**American Academy of Optometry
World Congress of Optometry**
Orange County Convention Center
Orlando, Florida, USA
www.aaopt.org

5.,6.,7. NOVEMBER

Kongsberg Vision Meeting
Tema: New technologies to improve eye & vision care and advance lighting design
Kongsberg, Norge
www.usn.no

9.-10. NOVEMBER

Optometrikonference
Radisson Blu H. C. Andersen Hotel
Odense, Danmark
www.optometrikonference.dk

NYE **VARILUX** X series™



Utvidet syn innen
armlengdes avstand
Takket være Xtend-
teknologien kan du
nå se hver detalj
sømløst og uten
anstrengelse.

SE DIN VERDEN I DETALJ

Nytt progressivt glass fra Essilor

Utvidet syn innen armlengdes avstand

Let's
focus
on sight

www.essilor.no



LANDSMØTET I TROMSØ

Årets landsmøte i Tromsø bød på viktige oppdateringer, endringer i vedtektene, rapporter om aktiviteter, prisutdelinger, valg – og ny leder.

TEKST: DAG ØYVIND OLSEN

**FOTO: IRENE LOHNE, KRISTIN SELAND
ÁGÚSTSDÓTTIR OG DAG ØYVIND OLSEN**



Avtroppende leder Sigrid Midtbø Storkås takket alle medlemmene som gjør en innsats for fellesskapet. Det gjør Norges Optikerforbund til en robust medlemsorganisasjon. Hun oppfordret medlemmene til å bruke ulike arenaer til å snakke med kolleger og diskutere aktuelle saker, for å skape bevissthet rundt den jobben hver enkelt gjør.

– Tør å snakke om usikkerhet, lytt til hverandre og reflekter over argumenter andre kommer med. Vær nysgjerrige på optikerens rolle frem i tid.

I styrets årsmelding ble det informert om aktiviteter, satsingsområder og kampanjer i 2018. Driften av Norges Optikerforbund er solid. Medlemsbasen er stabil og i vekst, og det er et høyt aktivitetsnivå.

RAPPORTER FRA UNDERGRUPPER

Lederne for undergruppene råd, komiteer og utvalg presenterte sine årsrapporter fra 2018.

Anne Jervell i Spesialist- og kompetanserådet gjorde rede for prosessen videre med å vedlikeholde spesialitet-godkjenning. 50 nye spesialister ble godkjent i 2018.

Erle Hortense Veim i Etisk råd informerte om arbeid med revisjon av etisk plakat og etiske regler.

Leder i Trafikkutvalget, Olaug Skrøppa fortalte om trafikkseminar og PR-arbeid. Hun fortalte også at det finnes informasjonsmaterieill som kan brukes lokalt, dersom du ønsker å ha foredrag om trafikk og syn.

Øyvind Krogh i Forskningsutvalget informerte om at det nå er kun publisering som gjenstår før arbeidet med forskningsprosjektet om henvisninger og epikriser er fullført.

Hanna Fosså fra Humanitærutvalget fortalte om suksessene med fengselsprosjektene, som videreføres i 2019.

Lene Luraas i Fagutvalget gikk kort gjennom hvilke kliniske retningslinjer som har blitt oppdatert i 2018, etterutdanningspoeng og arbeidet med program til fagkonferansen. Fagutvalget var også til stede i Tromsø med egen stand der medlemmene kunne komme bort for å slå av en (fag)prat og delta i retinoskoperingskonkurranse.

VEDTAKSSAKER

Fra Etisk Råd la Erle Hortense Veim frem forslag til revisjon at det etiske regelverket for Norges Optikerforbunds medlemmer.

Formålet med å endre de etiske reglene og etisk plakat var at disse skulle bli enklere å lese og forstå, slik at de lettere kan brukes i hverdagen. Det har i tillegg vært endringer i yrket, slik at

noen punkter måtte endres og et punkt om diagnostiske dråper ble lagt til. Norges Optikerforbunds etiske regler skal sammen med helselovgivningen, danne grunnlaget for en forsvarlig og verdig utøvelse av optikerens yrke. Disse skal være veiledende for alle forhold i en optikers yrkesliv. Endringene ble enstemmig vedtatt av landsmøtet.

Styret hadde foreslått en ny kategori medlemskap: Lisensiert medlem. Medlemskapet gis tilsvarende rettigheter som assosierte, passive og studentmedlemmer. Dette ble vedtatt av landsmøtet.

TERAPEUTISKE MEDIKAMENTER

Spesiell oppmerksomhet ble rettet mot en prosjektgruppe som har arbeidet med «Samfunnsmessig nytteverdi ved





2



3



5



6



7

1. Sigrid Midtbø Storkås holdt tale for prisvinner Gunnar Lindgren.
2. Avstemmingene i landsmøtet var enstemmige.
3. Erle Hortense Veim orienterer om arbeidet i Etisk råd og oppdateringen av Etisk plakat.
4. Simon Dørheim er valgt til ny styreleder i Norges Optikerforbund.
5. Lene Luraas informerer om arbeidet i Fagutvalget.
6. Styrets årsberetning ble lagt frem av Paal Nævdal.
7. Øyvind Krogh presenterte årsrapporten fra Forskningsutvalget.

bruk av terapeutiske medikamenter av optikere i Norge»

Arbeidet er en prosess som vil fortsette i forbundet. I prosjektrapporten vises det til at optikere kan avlaste spesialisthelsetjenesten om de får lov å bruke terapeutiske medikamenter. Det kan også føre til riktigere og raskere

behandling. Ulempene er at det kan føre til en splittelse i optikerfaget og at det vil medføre økte kostnader. Det kan også bety ytterligere press i grunnutdanningen, som allerede i dag er tettpakket.

Suksesskriterier er dokumentert kompetanse og at nyutdannede får det inkludert i grunnutdanningen, mens det blir obligatorisk etterutdanning for andre. Det jobbes videre med tematikken.

HEDRET MED PRISER

Det ble delt ut to priser: Samfunnsprisen til Gunnar Lindgren for hans

humanitære arbeid i Vision for All og prisen for Beste forbilde til Martin Balke.

– Utallige optikere, optometriststudenter og optikerassistenter har hatt gleden av å bidra på humanitære prosjektreiser takket være Gunnar Lindgren og hans iherdige innsats og driv i Vision for All Norge, sa Sigrid Midtbø Storkås da hun overrakte ham Samfunnsprisen.

– Dette har vært en viktig del av livet mitt i mange år. Jeg retter en stor takk til min arbeidsgiver Brilleland for at vi har fått gitt synshjelp til mennesker som aldri ville fått det, sa Gunnar Lindgren da han mottok hederen.

Helle Falkenberg holdt talen for Martin Balke.

– Kollegaene peker på hans engasjement og faglige kompetanse. For Martin er trolig det å være optiker en lidenskap. Lidenskapen gjør at han ønsker det beste for pasienten og sine medmennesker.

Falkenberg trakk frem hans engasjement i Fagutvalget i Norges Optikerforbund, og humanitærarbeid, sist med prosjektreise til Haiti. Her satte de norske optikerne egne liv i fare for å hjelpe andre til å se bedre.

Balke kunne ikke være til stede på fagkonferansen, og takket på video. Du kan se filmer fra landsmøtet og med prisvinnerne på Optikerens Facebook-gruppe.

NYTT STYRE

Møtet ble avsluttet med valg, som innebærer at to nye styremedlemmer er på plass: Elisabeth Bjerke Egeberg og Petter Storm. Simon Dørheim er valgt til ny styreleder. Paal Nævdal og Heidi Refseth fortsetter som styremedlemmer, sammen med Trine Johnsen som er styreleder i Synsinformasjon. Sigrid Midtbø Storkås har nå takket av som leder. Jostein Åsmul har også trådt ut av styret. Du møter vår nye styreleder i denne utgaven av Optikeren, og de nye styremedlemmene i neste utgave.



GLIMT FRA FAGKONFERANSEN

Med over 300 påmeldte deltakere og et fagprogram som fenet, var det mange fornøyde ansikter å se i Tromsø.

TEKST: DAG ØYVIND OLSEN

FOTO: KRISTIN SELAND ÁGÚSTSDÓTTIR, IRENE LOHNE OG DAG ØYVIND OLSEN



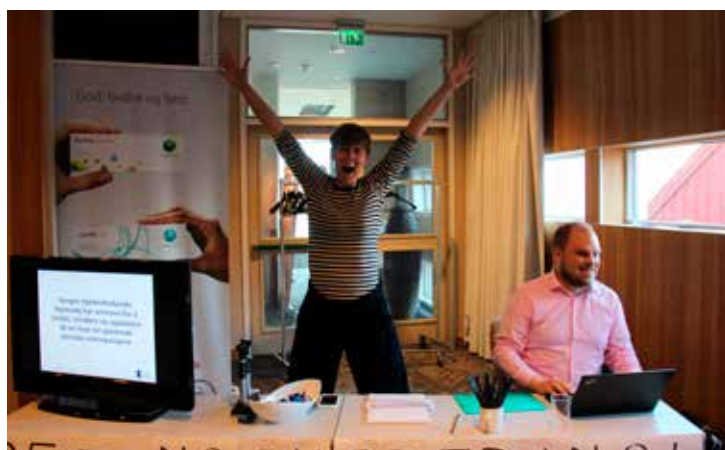
+ Flere inntrykk/korte filmer fra landsmøtet og fagkonferansen finner du på Optikerens Facebookside.

Tromsø viste seg fra sin vakreste side denne helgen, med nydelig klart (og varmt!) vær.



Lørdag kveld var det, tradisjonen tro, festmiddag!

Fagutvalget hadde egen stand og fikk engasjert deltakerne i retinoskoperingskonkurranse.



Spesialister i allmennoptometri.



De kom helt fra Australia og trakk fullt hus i Tromsø, Kate og Paul Gifford.



En pall med utstyr fra Oslo kom aldri frem til Tromsø. Derfor måtte det improviseres i flere ledd, men det gikk bra! Her er pallen tilbake i Oslo.



Spesialister i ortoptikk og pediatrik optometri.



Lørdagskvelden var det hilsningstale fra avgåtte styreleder Sigrid Midtbø Storkås til ny leder Simon Dørheim.



Stor aktivitet i utstillingsrområdet.

Full sal for Kate Giffords foredragsrekke på tre timer.



Henning Friedrich introduserer filmen «Mirakelet i Moldova» med Hans Bjørn Bakketeig.



På grunn av SAS-streiken var det et par av foredragsholderne som ikke kom seg til Tromsø. Helle Falkenberg stilte på kort varsel.



Gro Horgen Vikesdal oppdaterte om status for retningslinjearbeid om barn og syn.



Fredagskvelden var det pizza og gode samtaler i Rorbua i Tromsø.

Humanitærutvalget, representert ved Anne Jervell og Henning Friedrich, stilte i fangedrakter og rekrutterte optikere til sitt neste fengselsprosjekt, som skjer til høsten.



Tina Regine Johansen presenterte sitt mastergradsforedrag som ga henne Sølvretinoskopet for beste mastergradsprosjekt i fjor. Hun så på muskel- og skjelettplager knyttet til skjermbruk hos barn i alderen 8-12 år.



Studentkontaktene stod for praktisk hjelp med avvikling av fagkonferansen.



Ikke alt utstyr kom frem, men NM-finalistene var på plass. De måtte bare improvisere litt med manglende rekvisita.

STORT SPENN AV UTSTILLERE

Utstillerne fikk stor oppmerksomhet og god respons på produktene de presenterte i Tromsø.

TEKST OG FOTO: DAG ØVIND OLSEN

Blefaritt, tørre øyne og AMD står i fokus hos oss, forteller Claus og Anne Merete Oldenburg hos Amwo farma.



Mai Pham, Søren Broberg og Unni Hammen presenterte Alcons kolleksjon av kontaktlinser.

- Vi ønsker å være en problemløser innen spesialoptikk og har eget verksted i Oslo med ni ansatte, sier Anders G. Haraldsen. Her sammen med Mari Erdal i Multioptikk.



Ingebret Mojord holdt foredrag om avbildningsteknikker for hovedutstiller Optos (se egen artikkel).



Paul Gifford holdt hovedutstillerforedraget for Cooper Vision under fagkonferansen (se egen artikkel).



Joanna Bialous, Bjørn Isacsson og Stein Mørken presenterte produktporteføljen til Johnson & Johnson innen kontaktlinser.

Cecilia Karlsten er nyansatt salgssjef for Zeiss i Norge. Nye solglass, Adaptive sun, er Zeiss sitt nye produkt i vår. Glassene produseres i Tyskland. Innslip er i Malmö. Her er hun sammen med Ann-Christin Frid og Pål Tømme.



Peter Vestergaard forteller at hovedfokus for Vision Care er produktkatalogen til SEED-kontaktlinser.

Rekordhøye søkertall

Det er rekordhøye søkertall til optometriststudiet, så mange som 241 ønsker å bli optiker. Det er 17,4% flere søkere enn i fjor og søkertallene er mer enn tredoblet de siste fem år. Det store rekrutteringsarbeidet som gjøres på utdanningsmesser regnes som utslagsgivende.

Landsmøterekord

Det var rekordmange påmeldte til landsmøtet i år, hele 302 personer! Det lenge siden det var like mange påmeldte. Lokasjon og tema lokket nok mange, i tillegg til oppfordringen om å ta med en venn.

Nytt styre

NOF presenterer nytt styre. Ny leder er Simon Dørheim. Helle Falkenberg fortsetter som nestleder. Elisabeth Bjerke Egeberg kommer inn som nytt styremedlem og Petter Storm som ny vara. Paal Nævdal og Heidi Refseth fortsetter som styremedlemmer, henholdsvis for ett og to år.

Gjør kloke valg

Norges Optikerforbund er synliggjort som offisiell samarbeidspartner på nettsiden *Gjør kloke valg*. Arbeidet består i å kartlegge overforbruk og underforbruk av tester og tjenester i vår bransje. Optikere deltagende på landsmøtet var med på den omfattende prosessen.



- Vi er et dansk firma som tilbyr ulike typer linser, vitaminer for øynene og kosttilskudd for å forebygge tørr AMD. Markedet er modent for det og nå lanserer vi tre produkter, forteller direktør Kristian Rousku Andersen. Her sammen med instrumentpartner Shera Anjaria i DISOPHTA.

- Vi har nylig lansert sklerallinsen Easy. Den er mange interessert i og det har vært god respons. Linsen er spesielt utviklet for skandinaviske øyne, sier Johan Ryberg i Ens Eyes. Her sammen med Nikolaj Andersen (t.v.).



- Vi får vist frem OCT, Autorefraktor og utstyrsparken vi har, forteller Glenn Westnes og Håvard Myrland i Innz Medical.



NORGESMESTER RAKELLE

Rakelle Teschner (43) er Norgesmester i optometri 2019! Foran kolleger fra hele landet slo optikeren fra Brilleland Amanda i Haugesund ut de to andre finalistene Marianne Mathisen og Simon Dørheim på målstreken.

TEKST OG FOTO: DAG ØYVIND OLSEN

Hun ledet etter andre runde, både på poeng og tid. Og jammen holdt det ikke helt i mål også!

Tettpakket på hotellet i Tromsø var det ingenting å si på stemning eller engasjement blant tilskuerne. På scenen måtte det improviseres. Utstyret til NM-finalen kom ikke frem i tide. Håndklær på hodet måtte benyttes for at finalistene ikke skulle jukse. Improviseringen fungerte! Det gjorde supportergjengene også.

Spørsmålene i år dreide seg i stor grad om barn og syn. Finalistene kvalifiserte seg som vanlig gjennom to innledende runder med 50 spørsmål i hver runde. Alle de tre finalistene gjorde en imponerende innsats: Marianne Mathisen fra Interoptik Optika i Drammen og Simon Dørheim fra Krogh Optikk i Tønsberg, samt «bonus»-finalist Frank R. Myhre fra Synsam Bardufoss. Han hadde like mange poeng fra innledende runde som tredje finalist, og fikk være

med på sidelinjen med hørselvern og musikk på ørene.

Til slutt ble det seier til Brilleland-optikeren Rakelle med syv poeng, med konkurrentene på henholdsvis seks og fem poeng.

– Tidligere år har jeg bare vært tilskuer, men nå var det flere ting som fristet til deltakelse, forteller karmøybuen.



1. Simon Dørheim, Rakelle Teschner og Marianne Mathisen i full gang med NM-finalen. Ledet med sedvanlig kyndig hånd av generalen selv, Hans Torvald Haugo.
2. Ingenting å si på entusiasmen blant kolleger og supportere
3. Seieren er et faktum! Rakelle Teschner i NM-mester i optometri 2019!



Hun har tidligere bodd og jobbet i Tromsø i ni år. Det kom godt med i finalen, for et spørsmål om lokale butikker i Troms førte henne til seier. Hun var uansett den som hadde høyest score blant finalistene i innledende runde. Hun gjorde det også best av dem på tid.

– Det var litt tilfeldig at jeg meldte meg på, men siden NM ble holdt i Tromsø, var det litt av grunnen til å bli med, forteller Rakelle Teschner.

Hun har sin optikerutdanning fra Kongsberg i 2005 og sørger for å holde seg faglig oppdatert.

– Jeg tar mange fagkurs på internett og deltar på alt av kurs som min arbeidsgiver Brilleland tilbyr. En av mine største interesser er myopikontroll hos barn.

Prisen er et flott vandretrofe som nå kommer til å få fast plass på disken hos Brilleland Amanda i Haugesund.

– Denne blir veldig fin å ha på jobb. Vi har en fin benk der den skal få stå.

Riktignok er brillemoten store innfatninger, men denne er litt i største laget, sier Rakelle Teschner om Nordlysbrillen, den norske brillen fra 1980-tallet som vandretrofeet er basert på. 📍



Hans Torvald Haugo fra høringen for Stortingets Helse- og omsorgskomite (Skjermdump).

SYNLIG FOR POLITIKERNE

Hvordan ser du for deg arbeidsdagen din om noen år? Hvilken rolle kan optikere ta for barn, for eldre og for mennesker med ulike sykdommer? Disse spørsmålene går rett inn i kjernen til det politiske arbeidet til Norges Optikerforbund.

TEKST: DAG ØYVIND OLSEN

For tiden jobber myndighetene med revidering av retningslinjer for synsoppfølging av barn i ulike aldersgrupper. NOF er med i en ekspertgruppe nedsatt av Helsedirektoratet og arbeider for tiden hardt for at optikere skal bli inkludert som henvisningsinstans for barn. Et viktig poeng for NOF å få frem, er at også små barn vil ha stor nytte av å komme til optiker før de eventuelt henvises til øyelege.

NOF ønsker bedre synsomsorg av diabetespasienter, og der optikere forhåpentligvis kan gjøre mer i fremtiden. Synsforhold i hjemmet hos eldre og hvordan røyking påvirker synet er temaer forbundet har løftet fram og satt på dagsorden de siste to årene.

Flere av disse forholdene ble trukket frem av generalsekretær Hans Torvald Haugo da han deltok i høring for Stortingets Helse- og omsorgskomite i mai. Folkehelsemeldingen «Gode liv i et trygt samfunn» var tema for høringen.

Slike høringer er en gylden mulighet til å fortelle landets helsepolitikere hvor «skoen trykker» og hva man kan tilby. I denne høringen tok Haugo utgangspunkt i et potensiale ikke alle nødvendigvis ser:

– I 2018 samarbeidet optikerbransjen med Helsedirektoratet om røykesluttkampanjen Stopptober. Enkelt og billig økte vi befolkningens kunnskap om sammenhengen mellom røyking og synsskader med 25%.

Haugo mener dette viser at ansatte i primærhelsetjenesten sitter på et uforløst potensiale. Folk flest synes det er greit at vi får dem til å reflektere over livene sine.

I årets Helsebarometer var det 88% i befolkningen som ikke har noe imot at helsepersonell spør dem om deres egen livsstil.

Det innebærer å kunne tenke utenfor den boksen man sitter i, og å kunne samarbeide med andre, på tvers av profesjoner og sektorer.

– Politikerne må være tydeligere og promotere samarbeid. Det må være enkelt og naturlig for helsepersonell å samarbeide, og økonomien må trigge det.

Det er ingen tvil om at optikere ønsker å jobbe tettere sammen med aktører i førstelinjen, eller den kommunale helsetjenesten.

Optikerbransjen har i dag kompetanse og utstyr til å avlaste både øyelegene og fastlegene mer, fremholdt NOFs generalsekretær i høringen i Stortinget.

Helsepolitikerne spurte om hva som skal til for å oppnå flere av målene. Her pekte Haugo på at optikere kan tilby rask hjelp nær der de fleste av landets innbyggere bor.

Nasjonal diabetesplan har som mål å få inn optikere i omsorgen av den store gruppen som diabetespasienter er.

Avhengig av resultatet i retningslinjen for barn, kan optikere få en ny og utvidet rolle – eller risikere å bli radert ut. Det jobber NOF for å unngå. 📍

SETTER SYN PÅ DAGSORDEN

Alle de helsepolitiske talspersonene som deltok i Helsepolitisk barometer i vår, mener optikere kan gjøre mer for å avlaste et presset helsevesen.

TEKST OG FOTO: DAG ØYVIND OLSEN

Helsepolitisk barometer er en stor undersøkelse der 2100 respondenter deltar og som ender med en politisk debatt.

– Den helsepolitiske debatten handler ofte om de store sakene som eldreomsorg, bemanningssituasjon, helsekøer eller fastlegeordningen. Mange tenker ikke over at godt syn og god øyehelse ofte er avgjørende for at man skal klare seg i samfunnet uten hjelp fra andre, sier Eva Fosby Livgard. Hun er ansvarlig for det årlige Helsepolitisk barometer fra Kantar. Hun mener dette har endret seg nå.

– For mange eldre er det for eksempel viktig å kunne bo hjemme lengst mulig. Gjennom sin deltagelse i Helsepolitisk barometer bidrar Synsinformasjon til å sette syn og øyehelse enda sterkere på agendaen, og rette politikernes oppmerksomhet mot betydningen av denne viktige saken. Det ga den påfølgende politiske debatten klare signaler om.

– Optikere er en fantastisk ressurs, topptrente folk fra en seriøs bransje som kan gjøre mye mer enn i dag, sa Sveinung Stensland fra Høyre.

Ingvild Kjerkol (Ap) viste til Harstad der optikere og øyeleger samarbeider om å følge opp diabetespasienter.

– Det skal lønne seg å samhandle. Det må vi ha mer av, sa Kjerkol og pekte på at en utfordring i hele helsetjenesten er nok faglighet.

Kari Kjønås Kjos (FrP) sa i debatten at hun er opptatt av at synet til barn undersøkes. Det trenger ikke øyegelene gjøre, men optikere.

Kjersti Toppe tok til orde for at både syn og hørsel må følges bedre opp, men at det ikke er nok fagfolk i det offentlige helsetjenesten til å gjøre det i dag. Også hun pekte på optikere.

Nyvalgt leder i Helse- og omsorgskomiteen på Stortinget, Geir Jørgen Bekkevold (KrF), var også for å bruke



Daglig leder Per Kristian Knudsen i Synsinformasjon flankert av Statssekretær Anne Grethe Erlandsen i Helse- og omsorgsdepartementet og prosjektleder Eva Fosby Livgard i Kantar.

optikere mer aktivt inn i skolehelsetjenesten, og viste til lange ventelister og ofte store reiseavstander for å komme til øyelege.

– Da er det veldig god hjelp i å bruke optikere, sa Bekkevold.

Statssekretær Anne Grethe Erlandsen bet seg merke i at det spiller ingen rolle hvem som leverer helsetjenesten, så lenge kvaliteten er god. 58% mener vi trenger private og ideelle aktører innen helse, i tillegg til offentlige.

– Alle trengs. Spørsmålet er hvordan vi kan jobbe bedre sammen, utnytte hverandres kompetanse og stole på hverandre. Den digitale utviklingen skjer raskere og gjør at vi må jobbe på nye måter.

Optikerbransjen, representert ved Synsinformasjon, har deltatt i Helsepolitisk barometer de fire siste årene med undersøkelse og presentasjon.

Per Kristian Knudsen sa at flere av oppgavene i helsetjenestene må løses i førstelinjen. Her er kapasiteten bedre, tjenestene nærmere brukeren, total-kostnadene og ressursbruken vesentlig lavere.

– Vi må arbeide annerledes enn før og fordele oppgavene til det beste for pasienten. Derfor ser vi med undring på at Helsedirektoratet stadig foreslår løsninger som er med på å øke presset på spesialisthelsetjenesten. Dette er helt på tvers av klare politiske bestillinger fra Stortinget om oppgavedeling, samarbeid og flere helsetjenestetilbud i primærhelsetjenesten, sa Knudsen. ●

✚ Helse er det området flest mener politikerne bør prioritere. Yngre er mer opptatt av helse enn før. Helsepolitikk anses som viktigere enn miljø/klima og skole/utdanning. 65% av befolkningen mener myndighetene må bruke mer penger på helse. Det fremheves at det må være nok helsepersonell med riktig kompetanse og at helsetjenesten må fornyes, forenkles og forbedres. Nesten halvparten tror ikke det offentlige kan dekke fremtidens behov for helsetjenester.

VÅR NYE STYRELEDER

At optikere blir sett og hørt som en ressurs av politikere og embetsverk, er veldig viktig for jobben vi skal gjøre fremover. Det mener Simon Dørheim (43), nyvalgt styreleder i Norges Optikerforbund. Bli kjent med ham!

TEKST OG FOTO: DAG ØYVIND OLSEN



Simon Dørheim har variert erfaring fra butikk. Han har jobbet som optiker i Oslo, Bergen og Tønsberg. Han liker spesielt godt å jobbe med barn.

Etter å ha jobbet som butikkoptiker i mange år, følte Simon Dørheim at han stod ved et veiskille. Han ville satse videre og fordype seg, eller finne seg noe annet å gjøre. Han valgte det første, fordypet seg, spesialiserte

seg og tok en mastergrad sammen med flere andre godt erfarne optikere. For tre år siden fikk han Sølvretinoskopet for beste mastergradsprosjekt. Der så han nærmere på sammenhengen mellom leseferdigheter og øyemotorikk blant barn i alderen 8–12 år. Barn har blitt et stort interessefelt for optikeren

fra Narvik som de siste årene har jobbet hos Krogh Optikk i Tønsberg.

Dørheim har arbeidet som optiker i butikk i 18 år, i Bergen og Oslo, før familien flyttet til Sandefjord for åtte år siden. Da han etter en del år i yrket syntes dagene på jobb ble veldig like, tok han grep og gjorde en innsats for å få kompetanse til å jobbe mer med noe som var spennende: Barn med spesielle behov, synstrening, formstabile linser – alt med skrekkblandet fryd, fortalte han oss i 2016 da han fikk Sølvretinoskopet.

Simon stiller gjerne opp i media og forteller om syn og om optikeryrket. Han oppfattes som en lun og dyktig ambassadør for faget og yrket. For to år siden fikk han forespørsel om å bli fast møtende varamedlem i styret i Norges Optikerforbund. Fra dette vervet har han nå rykket direkte opp til å bli styreleder, et stort sprang!

– Det er en bratt læringskurve, men det er lagt et godt grunnlag. Med en dyktig administrasjon føler jeg meg trygg på at vi skal klare å følge opp saker og ha god kommunikasjon i styret.

Når man sitter på utsiden av NOF, er det vanskelig å forstå hvor mye arbeid som egentlig gjøres i forbundet.

Styreledervervet skal Simon Dørheim skjøtte ved siden av full jobb som optiker og med travelt familieliv med to barn hjemme på 8 og 12 år. Styreledervervet er et tillitsverv som tar tid, men det er et verv som nettopp et slikt medlem skal kunne skjøtte. Han er en god representant for alle optikerkollegene – som ofte er i samme situasjon. Simon har fingeren på



Jeg er glad i engasjement og diskusjoner og håper enda flere vil involvere seg i NOFs viktige arbeid.



«Arbeidet med masteroppgaven ga meg en ny boost.» Her fra fremleggingen av prosjektet på Kongsberg i 2016.

optikerpulsen og kjenner erfaringer og situasjoner medlemmene som ansatte optikere opplever godt. Han har krysset ut en time i en ellers fullpakket timebok for noen refleksjoner med Optikeren.

Styret jobber etter en Arbeidsplan med femårsperspektiv. Resultatene av optikerens rettigheter og anseelse i samfunnet er trolig resultatet av flere tiår med målrettet arbeid. Men hva med

karriereveien til det enkelte medlem, trivsel, fellesskap og stolthet?

Krever det solidaritet og dugnadsånd fra medlemmene for å få Norges-Optikerforbund til å fungere?

– Verdien for den enkelte er større enn man klarer å ta inn over seg. At vi blir sett og hørt som den ressursen vi er av samfunnet, er kjempeviktig for

jobben vi gjør. Det er en stor styrke i at flest mulig av landets optikere er medlemmer. Det gir også administrasjonen større handlingsrom til å følge opp politisk arbeid og å delta på høringer. Resultatet er at vi i fremtiden forhåpentligvis kan gi befolkningen enda bedre synshjelp. På den måten vil den enkelte kunne få en mer interessant arbeidsdag, men det forutsetter at man er villig til egeninnsats og ta noen grep selv. Simon utdyper:

– Universitetet på Kongsberg gir gode tilbud til etterutdanning. Det skjer så mye i faget vårt. Det er så mange felt å oppdatere seg på hvis man bare ønsker det. Jo mer man lærer, desto flere muligheter åpner det seg. Å kunne jobbe på nye måter vil gi en mer spennende arbeidshverdag.

I dag er optikere organisert som én yrkesgruppe og den er ganske sammensatt. Noen har grunnutdanning, mens andre har mastergrad eller de har tatt en rekke etterutdanningskurs. Er det et problem?

– Til nå har det vært et ønske å holde optikere som en noenlunde homogen gruppe og optikertittelen er i sterk bevissthet i befolkningen. Samtidig: her er det ulike røster, og det er viktig at alle blir hørt. Det er en viktig debatt. Ser vi til andre land vi ønsker å sammenligne oss med, er det optometrist som er tittelen. Jeg har ingen fasit på dette spørsmålet.

Leserne av Optikeren viser at de er engasjerte, bare de får noe å diskutere. Hva synes du om det?

– Det er kjempebra med engasjement! Å få flest mulig engasjert, styrker NOF. Og ja, det er forskjeller innen utdanningsnivå og hvordan vi jobber, men husk på at vi er en liten yrkesgruppe, en liten profesjon. Det er en styrke at vi står sammen.



Simon Dørheim gjorde en så grundig og solid jobb både med masteroppgave og presentasjon at han fikk Sølvetinoskopet for det. Her overrekkes prisen av generalsekretær Hans Torvald Haugo.

Verdien for den enkelte er større enn man klarer å ta inn over seg. At vi blir sett og hørt som den ressursen vi er av samfunnet, er kjempeviktig for jobben vi gjør.

Kan NOF gjøre mer for at optikere skal trives på jobb og bli i jobben?

– Det er viktig for meg at ansatte optikere skal trives og ha gode betingelser på jobben. Vi skal ikke bare ha tilgang til spennende teknologi. Vi skal ha ryddige forhold på jobb og lønnsbetingelser som står i forhold til den viktige jobben vi har. Jeg synes NOF har vært flinke til å løfte dette frem senere år, blant annet med å vise frem lønnsstatistikk, søker tall til studiet og interessen for faget. Jeg håper medlemmene ser verdien av den jobben NOF gjør og at vi er en samlende arena på tvers av kjeder. Vi er et felles fora som kan trekke i samme retning. Optikere er en yrkesgruppe med høy tillit i befolkningen, vi oppfattes som dyktige fagpersoner. Uten et forbund som NOF, ville det vært vanskelig.

Som medlem er DU med på å forme hva vi skal drive med i fremtiden og NOF er et bindeledd mellom bransjen og universitetet. Uten en felles plattform, blir et slikt arbeid vanskelig.

Nå har vi lagt bak oss et landsmøte og en fagkonferanse med godt oppmøte. Hvordan opplevde du denne samlingen?

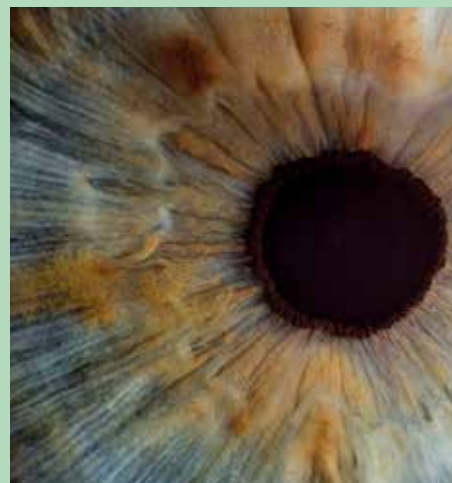
– Som veldig bra. Det var god stemning, gode foredrag. Det var flere påmeldte til fagkonferansen enn på mange år, noe som er veldig bra. Vi skulle gjerne nå ut til enda flere og har en jobb å gjøre for å treffe bredere og se flere av de nyutdannede optikerne. Vi ser mange av de samme deltagerne på fagkonferansen hvert år.

Hvordan ser du for deg optikerens rolle ti år frem i tid?

– Vi ser nå en større bevissthet blant politikerne. De ser at optikere er en ressurs som ikke utnyttes godt nok i første linje. Jeg håper optikere vil være henvisningsinstans for mindre barn, at vi har en rolle innen diabetes og kan bidra overfor flere. Når det gjelder bruk av terapeutiske medikamenter, er vi i en intern prosess. Da er det naturlig å se hvordan optometrien utvikler seg i andre land og tenke nøye gjennom hvilken vei vi ønsker å gå. Rent faglig er det mye kompetanse i bransjen vår som ikke utnyttes godt nok. For meg er det viktig at vi både skal være første kontakt for bedre syn, men også kunne bidra til at folk skal kunne bo hjemme lengst mulig. Samtidig er det utrolig viktig å beholde den tilliten vi har i befolkningen. Åpenbart gjør vi noe riktig! ●

Clinical Conference 2019

Sammen for bedre øyehelse



-  Tirsdag **8. oktober**
-  Clarion Hotel The Hub i **Oslo**
-  Gratis påmelding på **clinicalconference.no**

Årets Clinical Conference vil fokusere på å gjøre øyehelsetjenester bedre og tilgjengelig for folk flest. Dette er et ambisiøst mål som kun kan oppnås hvis optikere, optical dispensers, øyeleger og alle andre i øyefaget samarbeider godt. Gjennom ny læring og ved å dele vår kunnskap og erfaringer, kan vi sammen redusere unødig blindhet og utgjøre en forskjell for kunder og pasienter.

En av årets hovedforedragsholdere er professor **Tor Paaske Utheim**, forskningsleder ved Tørreøyneklippen. Pass på at du får med deg hans foredrag, samt alle de andre foredragene i årets konferanse. Det vil også bli masse tid til nettverksbygging med nye og gamle kollegaer. Du vil opptjene etterutdanningspoeng for å delta på konferansen.

Vi gleder oss til å se deg (igjen) på årets konferanse!

UNGT ENTREPRENØRSKAP

Kongsberg har en 400 år gammel kultur for å finne løsninger på de vanskelige oppgavene. Det håper byens strategisjef at også fremtidens optikere vil klare.

TEKST OG FOTO: DAG ØVIND OLSEN



Etter presentasjonene av bedriftene i plenum, var det stands. Der studentene måtte svare på spørsmål fra både besøkende og jury. De måtte også gjennom intervju med dommere. Screening Solutions (tv) og Med blick for Madagaskar (t.h).

Nyvinning og omstilling er en viktig del av Kongsbergs historie. Kongsberg har også størst utdanningstetthet av alle norske byer. Det kunne strategisjef Håvard Fossbakken fortelle da han ønsket velkommen til kappestrid i studentbedrift.

26 studentbedrifter fra Buskerud, Telemark og Vestfold deltok i mesterskapet Ungt entreprenørskap i mai. Bak fire av bedriftene stod avgangsstudenter i optometri. Med på veien fikk de et inspirerende foredrag fra legen og forskeren Anita Kåss, som har forsket frem immunterapi som en virkningsfull behandling av leddgikt. Så fikk hver av studentbedriftene en ti minutters «pitch» på å selge inn sin bedrift. Dette var optikerbedriftene:

BLINK

Studentene har hatt praksis ved en synsklinikk i Kenya og de har laget en

guide til andre studenter om hva de kan forvente på klinikken.

MED BLIKK FOR MADAGASKAR

Bærekraftig synshjelp i form av opplæring, blant annet med foredrag om hvordan man kan ta vare på øynene og ha god øyehelse på Madagaskar.

SCREENING SOLUTIONS

Optometristudentene har laget et opplegg for skolescreening og undervisning av studenter i Moldova.

SPECS ABROAD

Briller som en enkel løsning på problemer med å unngå drop-out i skolen i Tanzania.

Studentene fra Screening Solutions hadde tilbragt tre måneder i Moldova og de fortalte om et lærerikt, utfordrende og interessant opplegg.

– Vi jobbet lange dager med mye av det samme og måtte holde motivasjonen oppe. Å lære om kultur og forskjell-

lige måter å jobbe på var lærerikt. Vi ble dessuten godt kjent med de moldovske optometristudentene, både de som gikk i første og andre klasse, forteller Ida Knudsen, Martin Olsen og Erik Thuestad.

Selv om det ikke ble noen pris på optikerbedriftene, fikk alle nyttig erfaring med å etablere og drifte en annerledes bedrift.

Universitetet i Sørøst-Norge var første innen høyere utdanning med å tilby studentbedrift som et alternativ til å skrive bacheloroppgave og å ha vanlige tre måneders praksis i bedrift. Studenter fra USN har flere ganger vunnet NM i studentbedrift. 



Vår raskest
voksende
kontaktlins



God, bedre og best
fra CooperVision®

Vi har kontaktlinsene som dagens kunder krever. Se nærmere på våre endagslinser i SiHy. Moderne produkter for dagens kontaktlinsbrukere.



PRAKSIS PÅ MADAGASKAR

Vi er seks optikerstudenter som alle gikk inn for et praksisopphold litt utenom det vanlige, og valgte å ha praksisperioden vår på Madagaskar.



Pernille Vik, Sara Elise Dolva, Sara Møllsten, Hillevy Stangeland Backer, Margit Kollandsrud Nilsen og Hannah Lyngsnes utenfor øyeavdelingen på Andranomadio sykehus i Antsirabe.



Vi skulle tilbringe to måneder av praksisoppholdet i byen Antsirabe og resten i en by ved sørøstkysten. Allerede på reisen fra flyplassen i hovedstaden til Antsirabe merket vi den store kulturforskjellen. Utenfor bilvinduet så vi små leirhus, husdyr i gatene og mer fattigdom enn vi hadde forestilt oss. I Antsirabe bodde vi på Lovasoa Cross-Cultural Competence Center, et lite samfunn hvor mange norske praksisstudenter oppholder seg. Som en del av praksisen hadde vi etablert en studentbedrift med fokus på opplæring i øyehelse og optometri. Alle

var motiverte og nysgjerrige på hva vi ville lære av et tre måneders opphold på Madagaskar, og ikke minst hva vi kunne bidra med.

Den første uka hadde vi gassisk språkkurs for å kunne kommunisere med lokalbefolkningen, både på jobb og i hverdagen. Etter en uke med innføring, startet praksisen vår på øyeavdelingen ved Andranomadio sykehus. Der jobbet det tre øyeleger, to refraksjonister, to døve som slipte briller, samt noen ansatte som tok seg av brillesalg og utgivelse av medikamenter. Den ene øyelegen var pensjonert, men jobbet fortsatt og hadde ofte rundt 40 pasienter om dagen ettersom det var veldig stor mangel på øyeleger. På sykehuset

tok vi synsundersøkelser og observerte øyelegene, både under konsultasjoner og operasjoner. Vi lærte utrolig mye, og så omtrent alle tilstander som man kan

Vi lærte utrolig mye, og så omtrent alle tilstander som man kan finne i lærebøkene våre.

finne i lærebøkene våre. Det var tungt å se så mange miste synet fordi de kommer for sent til øyelegen. Lang reisevei og økonomi er ofte årsaken. Pasientene tar gjerne med seg hele familien når de kommer til konsultasjon. Det var fint å se at de tar så godt vare på hverandre.



Sara, Sara og Hillevy sier farvel til kollegaene på Centre Aina, Manakara. Her utstyrt med avskjedsgaver.



Hannah og Pernille måler opp glass for innsliping av briller på Centre Aina.



Pernille i gang med en synsundersøkelse under en av mange screeninger, Filadelfia, Manakara.

I tillegg til å jobbe på sykehuset, fikk vi æren av å bidra i landsbyer, på barneskoler, blindeskole og i en Toby (landsby for psykisk syke). Der utførte vi synsundersøkelser og ga ut briller som vi hadde samlet inn på forhånd. Prosjektene i Antsirabe blir årlig fulgt opp av norske optometristudenter. Vi underviste også i øyehelse og hvordan man selv kan ta vare på øynene. Synsundersøkelser og annen kommunikasjon foregikk på engelsk, fransk og gassisk, samt ved hjelp av kroppsspråk og tolk. Vi var nødt til å improvisere og være løsningsorienterte i store deler av oppholdet. Vi lærte mye og det var veldig givende å hjelpe de som har så lite. Selv de som ikke har behov for

synshjelp, satte stor pris på at vi tok oss tid til dem.

Vi var også så heldige å få starte opp vår egen klinikk i Manakara, en by sørøst på Madagaskar. Klinikken ligger på et senter som heter Centre Aina. Senteret tilbyr legekonsultasjoner, sjekk av gravide og spedbarn, samt en



Sara Elise under en screening sammen med sykehuset i Antsirabe. Den lille gutten kunne ikke lese og må bruke «tumbling E»-tavle som hjelpemiddel.

rekke andre helsetjenester. Senteret sliper og selger briller, men hadde ikke mulighet til å tilby synsundersøkelser før vi startet klinikken. Vi måtte tørke støv av gammelt utstyr og teste om det fungerte. Det stod en autorefraktor, prøvekasse og spaltelampe uten lys på

klinikken fra før. Vi fikk innrede slik vi selv ville, og etter en dag var vi klare for pasienter. Vi visste ikke hva vi kunne forvente av arbeidsdagen, men allerede neste dag var køen utenfor klinikken kjempelang. Det gikk over all forventning og var utrolig spennende. Det er helt klart behov for optikere i Manakara ettersom vi hadde 60 pasienter bare de to første dagene. Flere av pasientene ble henvist videre for vurdering av øyelege. Siden det kun finnes én øyelege i Manakara, er dette også et behov.

Alle de ansatte har vært fantastiske å jobbe med. De har vært entusiastiske og glade for at det kom noen optometristudenter som ville bidra. Med stolthet kan vi si at de ansvarlige for senteret har sett behovet for en øyelege eller optiker på klinikken. De ønsker nå å sette av midler til å ansette noen i denne stillingen. Senteret håper samarbeidet med Universitetet i Sørøst-Norge kan fortsette og ønsker å motta flere studenter. Oppholdet har lært oss å stole på egne ferdigheter, og at retinoskop og oftalmoskop er en optikers beste venn. I tillegg har vi lært mye om gassisk kultur og deres utfordringer i hverdagen.

Tusen takk til alle som har bidratt slik at vi kunne hjelpe andre.
Av Hannah Lyngsnes, Hillevy Stangeland Backer, Margit Kollandsrud Nilsen, Sara Elise Dolva, Sara Linnèa Møllsten og Pernille Vik 🍷

HABARI FRA TANZANIA

Avgangsstudentene Kine Kvear Hellingsrud og Malin Stensson hadde praksisplass i Tanzania og kombinerte dette med deltakelse i Specsavers humanitære prosjekt «Gi syn til Tanzania». – Det ble en utrolig travel og givende uke, sier de engasjerte studentene.

TEKST OG FOTO: PHILIP REILER, SPECSAVERS



Denne gjengen med optikere, studenter og optikerassistenter sier habari/hallo fra Bagamoyo i Tanzania. Kine og Malin bidro til synstester på over 1000 mennesker under «eyecampen» til Specsavers.



1. Malin Stensson forteller om hektiske dager, men med kjærkommen erfaring under «Gi syn til Tanzania».

2. Hadya har behov for briller med -9,00 og smilte stort da Kine fant frem briller med riktig styrke til henne.

Kine og Malin opplevde store kulturforskjeller og andre utfordringer under sitt opphold i Tanzania. Midt i praksisperioden reiste de fra Tanga til Bagamoyo for å bidra under «Gi syn til Tanzania», og dra nytte av kunnskapen til erfarne optikere.

– Det ble en utrolig travel uke, men vi klarte målet vårt – 1056 pasienter på fem dager! Vi fikk se en hel del sykdommer, og det vi så mest av, var grå stær. Grå stær er et stort problem i Tanzania, hos alt fra nyfødte babyer til folk på 90 år. Vi prøvde å fortelle dem at bruk av solbriller eller hatt var viktig for å beskytte øynene, slik at de faktisk benyttet solbrillene de fikk utdelt, forteller Malin og Kine. De sørget for at

briller donert av Polaroid kom til god nytte. Duoene forteller ellers om sterke opplevelser under praksisen i Tanga.

– Vi var på en skole som tar vare på albinoler og svaksynte. I flere afrikanske land, inkludert Tanzania, tror mange nemlig at kroppsdeler fra albinoer kan kurere sykdommer, noe som gjør at albinobarn er svært utsatt for å bli kidnappet og brukt til overtroiske ritualer. Det er også endel skam knyttet til det å få et barn som er albino, så mange foreldre gjemmer bort barnet sitt dersom han eller hun er albino.

– Barneskolen vi var på, er faktisk tilrettelagt for albinoer og svaksynte. Dermed kommer det barn fra hele regionen Tanga til denne skolen, hvor barna bor sammen og blir passet på av lærerne. En «boarding school», eller

kostskole, rett og slett. Alle barna uansett hudfarge lekte sammen og passet på hverandre, noe som var veldig hyggelig å se. Vi fikk også delt ut endel briller og vi bestilte flere. Her snakker vi høye styrker, alt fra -11,00 til +7,00! ProVista, leverandør av synshjelpemidler, var også så greie å sende ned en eske med mange ulike luper, noe som ble veldig satt pris på!

Under «eyecampen» til Specsavers, vanket det mye ros fra de erfarne optikerne.

– Vi var imponert over innsatsen til Kine og Malin og hvor raskt de ble en del av teamet. De var en super ressurs, samtidig som de fikk dra nytte av erfaringen til våre optikere, sier country director i Specsavers, Henning Eriksen. ●



Briller blir stadig ødelagt og da må optikeren finne en løsning.

STUDENT I PRAKSIS

– Læringskurven er bratt og vi får en dypere forståelse for hvordan alt henger sammen. Uten denne perioden kunne det nok blitt et sjokk å komme ut i arbeid etter studiene. Det sier Maria Lorentzen, som er tredje-års student på optometri og ute i praksis i 8 uker i mars og april.

TEKST OG FOTO: SOLVEIG HOVSTEIN

LÅ FINNE PRAKSISSTED
Lorentzen hadde sett seg ut butikken Koren Optikk i Trondheim, og gikk innom for å prate med dem om mulighet for praksisplass. – Det ble rett og slett et valg basert på kjedens presentasjon (C-optikk) på karrieredager i første og andre klasse, samt butikkens fremtoning, forklarer hun. – De driver slik jeg har sett for meg at

jeg ønsker å jobbe etter studiene. For meg var det viktig å finne en praksisplass med flere optikere slik at jeg kan lære av flere, og se at det er flere ulike fremgangsmåter som fungerer.

ALT HENGER SAMMEN

Hun tar imot inne i butikken som ligger i Søndre gate i Trondheim sentrum, ikke langt fra jernbanestasjonen og i umiddelbar nærhet til caféer og butik-

ker. Hun tar tre til fem synsprøver i løpet av dagen og har nå gått fra en og en halv time til 45 minutter per synsprøve.

– Vi får en dypere forståelse for hvordan alt henger sammen ute i praksis, i større grad enn hva vi får på skolen. Vi får mulighet til å følge pasienter/kunder gjennom hele prosessen fra de kommer inn på synsundersøkelse til de står med et ferdig produkt i hånden.

Det er mange ledd i denne prosessen, og det er fint å kunne være en del av et team og se at hele denne prosessen kan gjøres på flere måter, men at man stort sett kommer ut med samme sluttresultat likevel.

Hun opplever å få satt sammen all kunnskapen hun har fått i løpet av studiet. I praksisperioden er det mye fokus på arbeidskravene som skal gjøres. Det omfatter synsundersøkelser både med og uten diagnostika, samt en del kontaktlinserelaterte undersøkelser. Dette gir mengdetrening i prosedyrer, samt at man blir flinkere til å se sammenhengen i undersøkelsen.

– Det å klare å se at de ulike funnene henger sammen og å klare å tenke på dette mens man gjør selve undersøkelsen, er noe i alle fall jeg har fått erfare at jeg trenger øvelse på.

Under praksisperioden bruker både mentor og student en praksishåndbok. Det skal utføres optotekniske oppgaver som sliping og montering av briller, samt veiledning i glassløsninger. Dette gjør at studentene lærer

Det er viktig å huske på at vi ikke er ferdig utlært og at man må lære av sine feil.

hvordan hele prosessen fra synsundersøkelse til ferdig resultat fungerer. Det er også noen innleveringer i løpet av praksisperioden som blir veiledet av en praksisunderviser. – Det som er fint med disse oppgavene er at man får mulighet til å reflektere over egen prestasjon og å være litt etterpåkløkt til egne valg gjennom undersøkelsen. Det er viktig å huske på at vi ikke er ferdig utlært og at man må lære av sine feil, mener Lorentzen.

FÅR ERFARING MED SALG

Lorentzen forklarer at det på skolen er lite fokus på salg når man tar synsundersøkelser. Det blir en mer klinisk setting hvor de som kommer inn føles som pasienter. – I praksis lærer vi hvordan personene som kommer inn til butikken kan være pasient inne på synsprøverommet, men så bli kunde



Maria Lorentzen fant både praksisplass og framtidig jobb hos Koren Optikk.

når synsprøven er over og det skal avgjøres om vedkommende trenger å skaffe for eksempel nye briller eller kontaktlinser.

Det er verdifullt å få sett så mange forskjellige pasienter, mener hun. Hun synes det er interessant å se hvor forskjellig en synsprøve kan arte seg,

vurdere hva som er normalt og ikke når man ser det på ordentlig. Der har jeg veldig mye igjen å lære, men føler allerede nå at praksisperioden har hjulpet. Det å få forståelse for at alle funnene i en undersøkelse er av betydning for om en patologisk tilstand f. eks skal henvises eller ikke, har vært veldig nyttig.

– Det å se at ikke alt er svart-hvitt og «etter boka» gjør at man får dypere forståelse for at man ikke er ferdig utlært og det gir rom for å lære mer. Jeg er av den oppfatning at læringsutbyttet er større når man står med tilstanden eller problemet foran seg, og har mulighet til å diskutere det med kolleger, enn når man skal forsøke å lese seg opp i litteratur.

Hun påpeker at man som optiker har et stort ansvar og det er derfor bra å ha noen å diskutere nettopp slike caser med. Man er en del av et team og et samarbeid hvor pasientenes/kundenes øyehelse og behov står i fokus. Man ser at man sammen kan hjelpe personer til å få en best mulig synshverdag og at man som optiker får erfare hvor viktig man er for personene som sitter i stolen.

HVORFOR OPTOMETRI?

Lorentzen startet med å studere farmasi på universitetet i Tromsø, men ble aldri helt fortrolig med denne studieretningen. I Tromsø fikk hun deltidsjobb hos Jacob Friis Ur-Optikk

selv om man stort sett gjør de samme undersøkelsene, fordi pasientene er så forskjellige og har ulike behov.

– Det å lære seg hvordan man skal gå frem i møte med pasienter/kunder og at dette kan være ulikt fra gang til gang, er noe vi får bedre forståelse for i praksisperioden, sammenlignet med på skolen.

PRAKSISEN GIR NYTTIG MENGDETRNING

– Å se mange ulike patologiske tilstander har gitt meg trening i å skille normalt fra unormalt, samt at funn som isolert sett kanskje ser unormale ut, likevel kan vurderes som normalt på bakgrunn av f. eks pasienthistorikk og tidligere undersøkelser. Når man leser om patologiske tilstander i litteraturen så er det ofte ekstremversjonene som presenteres, og det kan være vanskelig å

og ble raskt veldig interessert i optikerfaget. Spesielt kombinasjonen klinisk arbeid med pasientkommunikasjon og servicedelen i butikk fanget interessen hennes. Der fikk jeg lov til å være nysgjerrig på faget og ta litt større del i den kliniske biten for å få en smakebit på om optometri kunne være noe for meg. Slik ble valget tatt.

HVORDAN BLIR DEN SISTE TIDEN PÅ STUDIET?

Den siste tiden på studiet blir nok veldig fin. Selv om jeg har det veldig bra i praksis så kjenner jeg at jeg savner skolehverdagen litt og gleder meg til å komme tilbake til Kongsberg. Det blir nok også veldig hektisk, da det er litt fort gjort å glemme at man også bør studere og lese til eksamen mens man er i praksis, pluss at det kun er en drøy måned igjen av studiet etter praksis. Vi skal ha både praktiske og skriftlige eksamener og det gjelder å samle krefter til å stå på en siste gang. Det blir nok også litt vemodig at det hele snart er over. Vi har et veldig godt studentmiljø i klassen og man kjenner litt på at man er i en studie-boble som er veldig trygg og som det blir trist å reise i fra. Forhåpentligvis kommer mange til å være i samme bransje lenge slik at man kan holde kontakten.

HVA ØNSKER DU Å GJØRE ETTER STUDIET?

Jeg har fått jobb her hos Koren Optikk og gleder meg veldig til det. Praksisperioden har på en måte vært en myk forberedelse på hva som kommer etter studiene. Det er en flott gjeng som jeg gleder meg til å bli bedre kjent med og jobbe sammen med fremover. Jeg har også søkt på den nye masteren, industrimaster, sammen med denne bedriften. Det blir nok veldig spennende! Jeg har søkt allmenn optometri på førstevalg og krysser fingre og tær for at jeg kommer inn på dette.

PRAKSISPERIODENE FOR OPTOMETRISTUDENTENE

I 1.klasse er det en ukes observasjonspraksis noen uker etter oppstart. Her er det mest fokus på butikk og optoteknikk. Dette er spesielt fint for de som ikke har så mye bakgrunn fra optometri fra før slik at de får et



Mengdetrening. Øve og øve igjen. Retinoskopering av pasienter gir verdifull erfaring.



-Man må passe på hvordan man ordlegger seg når en student følger med på hvordan du tar synsundersøkelsen, forteller Stig Walstad som er en av to mentorer for Lorentzen. Den andre mentoren er Kristin Solli Kristiansen. Walstad sier han selv blir mer bevisst på hvordan man gjør undersøkelsene.

innblikk i en optikers hverdag. Dette forklarer Therese Bakke Martiniussen som er Universitetslektor og praksiskoordinator ved USN.

I 2. klasse er det også en ukes praksis. Da er studenten selv mer aktiv og gjør en del undersøkelser selv.

I 3. klasse er det åtte ukers praksis hvor hovedvekten legges på egne undersøkelser. I praksisperioden i 3. klasse er det også innlevering av forskjellige skriftlige oppgaver basert på pasienter ute i praksis. Ekstern praksis er en

viktig del av optometristudiet da det er vanskelig å få til nok mengdetrening på klinikken her på Krona i Kongsberg.

Det er studenten selv som forespør praksissted. Dersom det er utfordringer med dette kan jeg bistå med å skaffe plass. Veileder i butikk må ha kompetanse for bruk av diagnostiske dråper og må ha vært godkjent optiker i minst ett år. Det forventes også at pasientgrunnlaget er stort nok til å kunne gi studenten mulighet til å få alle de pasientene de trenger. ●



Veileder Camilla Engene og student Karina Kjetland på Synsam Kongsberg Stortorvet.

GIR GJENSIDIG UTBYTTE

Å ha en student i praksis krever tid og planlegging, men gir mye tilbake til begge parter. **TEKST OG FOTO: DAG ØYVIND OLSEN**

Det mener Karina Kjetland og Camilla Engene som vi besøker på Synsam Kongsberg Stortorvet midt i praksisperioden.

– Det er veldig tidkrevende å ha en student i praksis. Det tar mye av arbeidsdagen din og krever full dedikasjon. Men det er kjempegøy, sier veilederen som har tatt imot tredjeårsstudent Karina Kjetland. De har jobbet seg gjennom de 150 punktene som skal gjennomføres i praksisperioden.

For å få det til å fungere optimalt må det planlegges, både litt langsiktig når agenda settes opp og når timeboka settes opp. Dessuten må veileder være tilgjengelig for studenten på kort varsel.

– Det er verdt innsatsen og vi lærer av hverandre, men det er klart: Skal studenten få godt utbytte, må man være dedikert!

Skal studenten få godt utbytte, må man være dedikert!

Veilederen peker på at gjennomgangen av pasienthistorier og hvert enkelt kasus er noe av det mest verdifulle. Refleksjon og diskusjon rundt jobben man utfører.

På den måten møtes ny og oppdatert kunnskap rett fra skolebenken erfaring og rutine.

Karina Kjetland er når du leser dette ferdig med studiene og på vei til Tromsø sammen med kjæresten hun traff på Kongsberg, Svein Halvorsen. Her skal de begge jobbe som optikere, på hver sin Synsam-butikk. De ble kjent på studiet sammen og uteksamineres sammen!

– Praksisperioden har gitt meg veldig mye. Camilla er flink til å lære fra seg og skape gode diskusjoner. Vi har møter i etterkant av undersøkelser der vi diskuterer funn og videre oppfølging.

Karina Kjetland bobler av entusiasme over praksisperioden og alt det faget rommer. Hun synes det er veldig kjekt å jobbe i butikk og synes det er spesielt interessant å jobbe med barn og svaksyntoptikk.



Praksisperioden består av hele 150 punkter som skal gjennomgå.

– Dessuten er det spennende å vurdere fundusbilder, patologi og bakre segment. I praksisperioden har jeg møtt mange forskjellige pasienter, barn fra fem års alder som jeg har dryppet

og flere som er henvist til øyelege. Det har vært mennesker med diabetes og svaksynte med refrasjon i prøvebrille og retinoskopering, så mye utenom den vanlige standard synsundersøkelsen.

I sum: En fornøyd student som opplever at optikerfaget handler om så mye mer enn å gi ut en brille!

Hun synes det treårige studiet er veldig tettepakket og at praksisperioden gir uvurderlig kompetanse i det å jobbe med mennesker og kommunikasjon. Dessuten, salgsbiten, å kunne se behov på en litt annen måte og hvordan man kan løse ting på en best mulig måte for pasienten eller kunden.

Karina Kjetland ser at veilederjobben er stor og viktig. Siden hun har jobbet med veilederen tidligere, hadde de flere samtaler på forhånd, ikke minst om forventninger til praksisperioden.

Det har de begge hatt nytte og glede av! ●



TJÖRNS OPTIK I SKÄRHAMN TILL SALU!

Precis vid havet med söderläge i Bohusläns pärla Skärhamn finner ni Sveriges kanske vackraste optikerbutik med både båt och bilparkering direkt utanför.

Vi jobbar med den absolut senaste tekniken. Tjörns optik har funnits sedan 1992 och är enda optiken i kommunen med trogna kunder och god lönsamhet. Butiken är fristående och delägare i KlarSynt AB.

Välkommen att kontakta oss för mer information
jarka.jansson@klarsynt.se

Robert +46735-16 50 34 Jarka +46733-16 63 05

SILMO

Paris

THE OPTICAL FAIR

**Mer
ENN
BARE EN
messe**

27. - 30. SEPTEMBER 2019

Messeområdet Paris Nord Villepinte
silmoparis.com

Kontakt i Norge: T: 993 81 040 - norway@promosalons.com

GJØR KLOKE VALG

TEKST: IRENE LOHNE FOTO: DAG ØYVIND OLSEN

Mer er ikke nødvendigvis bedre. Gjennom kampanjen «Gjør kloke valg» skal helsepersonell bevisstgjøres på at de undersøkelser som blir gjort skal kunne forsvares i møte med pasientene.

«Gjør kloke valg» er en tverrfaglig, medisinsk kampanje som skal bidra til å minske overforbruk av undersøkelser. Målet er å forhindre overdiagnostikk og overbehandling gjennom å redusere undersøkelser og behandlinger som ikke er nødvendige og som i verste fall kan være skadelige.

På fagkonferansen i Tromsø var det satt av tid til workshop. Deltagerne ble delt i grupper. Den ene gruppen besto av de som ikke ser pasienter daglig mens de andre gruppene besto av optikere som jobber klinisk med pasienter. Oppgaven var ganske enkel: først skulle hver og en skrive ned hva man burde gjøre mer av og hva man burde gjøre mindre av i møte med pasienter. Dette skulle så diskuteres innad i gruppene og skrives ned før det ble presentert i plenum.

Summingen i salen indikerte at det foregikk interessante diskusjoner rundt bordene, og under presentasjonen var det flere punkter som gikk igjen fra mange av gruppene.

I kategorien «Hva bør vi gjøre mindre av» var det særlig to punkt som ble nevnt av samtlige grupper. Det ene var overhenvisninger til øyeleger, og det andre gikk på hvilke undersøkelser som bør være med i en «vanlig» synsundersøkelse og hva som bør gjøres på indikasjon i en utvidet synsundersøkelse.

De fleste øyeleger har lange ventelister, og det er ikke uvanlig at pasienter er nødt til å vente opptil et år for å få time



Sigrid Midtbø Storkås presenterte kampanjen «Gjør kloke valg» og innledet til workshop. Norges Optikerforbund deltar i kampanjen som ledes av Legeforeningen.

hos øyelege. Å sende henvisninger fra oss «for sikkerhets skyld» kan resultere i at tilstander som burde hatt timer raskt må vente unødvendig lenge fordi øyelegen må se på pasienter som egentlig er friske. Å sende gode, relevante henvisninger er også med på å skape et godt forhold mellom øyeleger og optikere.

Mange optikere har etter hvert en god maskinpark med instrumenter som kan avdekke patologi tidlig. Argumentene for å bruke dem på alle kan være mange: fra å generere inntekter til å ha muligheten til å oppdage ulike patologiske tilstander så tidlig som mulig. Et moment som ble trukket fram var også det å ha et godt sammenligningsgrunnlag for å oppdage funn som ikke

er normale. Alle undersøkelser kan imidlertid gi falske positive, og bruk av grundigere undersøkelser må veies opp mot belastningen det kan være å få vite at det kan være noe galt. Derfor var det flere som tok til orde for å gå tilbake til en standardprosedyre som brukes for alle og at grundigere undersøkelser tilhører en utvidet synsundersøkelse.

Andre punkt som gruppene mener vi som optikere bør gjøre mindre av, er feilbruk av NAV-systemet ved å godkjenne refusjon av briller til barn under 18 som strengt tatt ikke oppfyller kriteriene for refusjon lenger. Det gjaldt også oversalg av briller, ukritisk bruk av cyclorefraksjon, og bruk av pakkøløsninger.



Hver gruppe presenterte sine innspill til over- og underforbruk. Her er Wolfgang Scherzer i aksjon.

Når det gjelder hva vi bør gjøre mer av, så gikk flere av de nevnte punktene på å samarbeide bedre både innad i bransjen, men også med andre. Det å henvise egne pasienter til andre optikere som du vet har bedre erfaringer på et område enn deg selv, kan være et gode for pasienten. Likedan bør vi være flinkere til å samarbeide med andre profesjoner som for eksempel PPT, helsestasjon og skoler.

Ellers er det bred enighet om at gode anamneser, god journalføring og gode forberedelser ved å lese tidligere journaler er viktig. Det er også viktig at vi tar gode avgjørelser sånn at det blir sammenheng mellom anamnese og konklusjon. Vi kan også bli flinkere til å reflektere over endringer i styrkene:

hva har de å si for pasienten? Er de i seg selv en indikasjon på noe vi bør gjøre videre av undersøkelser? Dette henger også sammen med ønsket om å gjøre grundigere undersøkelser på indikasjon og ikke nødvendigvis på alle.

God kommunikasjon er også noe mange kan bli bedre på, både overfor pasienter og annet helsepersonell. Bruk av diagnostika, dog ikke ukritisk, og retinoskopi var også punkter som ble nevnt som noe vi bør gjøre mer av.

Et viktig punkt gikk på kompetanseheving. Det å tilegne seg mer kunnskap har alltid vært viktig, og det har ikke blitt mindre viktig. Utviklingen i faget og i samfunnet ellers går fort, og det er viktig at vi verken som bransje

eller hver enkelt optiker blir hengende bakpå faglig.

Etter at presentasjonen fra gruppene var over, ble materialet samlet inn. Dette skal brukes videre, og NOF fikk med seg mange gode innspill til arbeidet med å få optikere til å gjøre kloke valg. ●

TRE INSPIRERENDE TIMER MED DR. KATE GIFFORD

TEKST: KRISTIN SELAND ÁGÚSTSDÓTTIR FOTO: DAG ØYVIND OLSEN

Ved hjelp av enkle illustrasjoner loste dr. Kate Gifford oss gjennom et, for mange, vanskelig tema; binokulært syn. Hun rettet også fokus mot sammenhengen mellom samsynsproblemer og myopiutvikling, og at myopikontroll ikke nødvendigvis kun foregår ved hjelp av kontaktlinser.



Dr. Kate Gifford

Dr. Kate Gifford fullførte sin optikerutdanning ved Queensland University of Technology (QUT) i 2003 med First Class Honors og en University Medal, og i 2018 fullførte hun en doktorgrad på samme sted. I dag har hun sin egen praksis i Brisbane. I tillegg driver hun med klinisk forskning og jobber som foreleser ved QUT med kontaktlinser, binokulært syn og forebygging av myopi som spesialfelt.

DEL 1: BINOKULÆRT SYN GJORT LETTERE

Det binokulære synet består av to systemer som fungerer sammen: akkommodasjon og vergens. Akkommodasjonen måler vi ved for eksempel

kryssylinder, nærretinoskopi, negativ relativ akkommodasjon (NRA), positiv relativ akkommodasjon (PRA) og akkommodasjonsfasilitet. Vergens-tester består av fori og covertest (CT) på avstand og nær (a/n), vergens reserver a/n og konvergensnærpunkt. For å måle samspillet mellom disse kan det måles/regnes ut et AC/A-forhold.

For et godt samsyn trenger vi stabilitet, som vurderes ved hjelp av kryssylinder/nærretinoskopi og fori/CT, og utholdenhet, som vurderes ved hjelp av NRA/PRA og vergensreservene.

Når vi skal sette en diagnose kan vi tenke på det binokulære som to systemer der vi enten kan ha en underaksjon i et av systemene, eller en overaksjon. Ved underaksjon (insuffisiens) i vergensen snakker vi om eksofori. Underaksjon i akkommodasjonen gir problemer med minus. Tilsvarende vil en overaksjon (eksess) i akkommodasjonen gi problemer med pluss og en esofori hvis det er vergensproblemer. Ved problemer med både vergens og akkommodasjon snakker vi ofte om infasilitet.

Myopikontroll dreier seg ikke alltid om kontaktlinser. Noen ganger holder det å stabilisere samsynet for at utviklingen skal stanses. Konvergenseksess og akkommodasjonsinsuffisiens kan begge være binokulære risikofaktorer for myopiutvikling. Konvergens- og

akkommodasjonseksess kan også gi pseudomyopi.

Ved korrigering av ulike synsfeil hos barn ved hjelp av kontaktlinser, må vi huske på brilleglassenes innvirkning på samsynet og hvordan dette endres med kontaktlinser i stedet. For eksempel så vil minusglass indusere base inn prismen på nær. Dette gir et redusert akkommodasjonsbehov, som igjen kan bedre en esofori. Ved å korrigere samme synsfeil med kontaktlinser økes i stedet kravet til vergens og akkommodasjon. Dette gjør at en eksofori og/eller akkommodativt lag blir dårligere.

Tilsvarende vil plussglass gi en base ut-effekt på nær og dermed øke akkommodasjonskravet. De vil derfor kunne bedre en eksofori og en akkommodasjonslag. Kontaktlinser gir derimot mindre vergens og akkommodasjonsbehov og man vil få en endring på eso. Mindre akkommodasjonsbehov gir også mindre lag, men esoforien vil bli verre.

HVORFOR ER DET BINOKULÆRE SYNET SÅ VIKTIG?

I skolen består opptil 60% av klasseromsundervisningen av nærarbeid, og elevene skifter i gjennomsnitt fokus mellom avstand og nær ti ganger per minutt. Samsynsproblemer kan gi redusert lesehastighet og redusert nøyaktighet ved lesing.



Kate Gifford er en engasjerende foredragsholder.

Det er vist at ADHD er tre ganger mer vanlig hos barn med konvergensinsuffisiens, og at en udiagnostisert konvergensinsuffisiens er hovedproblemet hos 15% av barna med ADHD. Barn med konvergensinsuffisiens har også en høyere andel adferdsproblemer relatert til skolearbeid og konsentrasjon.

DEL 2: KONTAKTLINSER FOR BARN

Undersøkelser viser at barn som bruker briller har 35% større sjanse for å bli mobbet enn andre barn, og dessverre opplever 31% av alle barn å bli mobbet. MEN barn tror at barn med briller er både smartere og mer ærlig. Ved å tilpasse kontaktlinser til barn i alderen

8–12 år økes deres selvtillit, deltakelse i aktiviteter, og atletisk kompetanse og forståelse.

Hvis man ser på kostnad og inntjening, er det lettere og billigere å bytte styrke hyppig i kontaktlinser fremfor i brillene. Livstidsverdien (inntjening i løpet av livet) til en kontaktlinsebruker er også 2,4 ganger så stor sammenliknet med en som kun bruker briller.

SIKKERHET

En av de største motargumentene for tilpassing av kontaktlinser på barn er risikoen for alvorlige infeksjoner. Studier viser imidlertid at alvorlig mikrobiell keratitt er veldig sjelden.

Faktisk får kun 0,02% linsebrukere det per år. Av andre alvorlige reaksjoner er det kun 3% hos barn i aldersgruppen 8–13 år og 5% i aldersgruppen 14–25 år. De mest vanlige av disse er CLPC/GPC (4%) og infiltrativ keratitt (1%). Det blir også funnet at risikoen for infiltrater og mikrobielle keratitter er lik hos voksne og barn. Risikoen kan til og med være lavere for aldersgruppen 8–12 år, da de ofte har bedre etterlevelse (compliance) enn eldre linsebrukere. Det er imidlertid viktig å følge opp instruksjonene for behandling/oppbevaring av kontaktlinsene ved hver linsekontroll da barn husker mindre etter tre måneder enn tenåringer.



Tett av optikere som fikk faglig påfyll.

En undersøkelse gjort på barn mellom 11 og 13 år, som hadde brukt linser i seks måneder, viste at de hadde en etterlevelse på daglig rengjøring på hele 90%. Til sammenlikning viser hele 33–50% av alle voksne linsebrukere dårlig etterlevelse: 11% slurver med håndhygien, 13% slurver når det kommer til rengjøring, 52% slurver med rengjøring/bytte av linseetuiet og 50% følger ikke anbefalte intervaller for linsekontroller.

KOMFORT OG SYN

56% av alle voksne linsebrukere opplever tørre øyne. Dette gjelder kun 4% av

barna. Hos tenåringer kan også mye av tørrheten komme fra økt bruk av digitale enheter som nettbrett og mobil. Når barn rapporterer problemer med tørrhet, er det viktig å huske på at symptomer på tørrhet likner symptomer for konvergensinsuffisiens. Av unge myope kontaktlinsebrukere som selv rapporterer tørre øyne, er det funnet at hele 48% har en akkommodasjonslag på mer enn 1 dioptri og 31% har en pseudo-konvergensinsuffisiens med lag. Kontaktlinsetilpassere bør derfor kontrollere samsynet hos alle kontaktlinsebrukere som har symptomer på tørre øyne.

FOR VIDERE FORDYPNING ANBEFALES DET Å FØLGE

- + myopiaprofile.org
- + The Brien Holden Institute
- + The international myopia institute

DEL 3: MYOPIKONTROLL I 2019

Det finnes ingen trygg grad av myopi. Allerede fra -1 til -3 dioptrier øker risikoen for katarakt med 2,1% og myop makulopati med 2,2%. Risikofaktorene øker eksponentielt med styrke, og fra -6 til -8 dioptrier har risikoen økt til 5,5% for katarakt og hele 40,6% for myop makulopati.

En dioptri økning i myopi øker risikoen for myop makulopati med 67%. Tilsvarende vil en dioptri-reduksjon av myopien redusere risikoen for myop makulopati med 40%. Så en dioptri endring i myopi-utvikling har en stor effekt på lang sikt.

De pre-myope barna kan kjennetegnes ved at en eller begge foreldrene er myope, de tilbringer mindre enn 60–90 minutter utendørs hver dag, de har samsynsproblemer eller de har lavere hyperopi enn aldersgjennomsnittet. Ved hyperopi på +0,75 dioptrier eller mindre ved 6–7 års alderen, er risikoen stor for at barnet blir myopt. Best effekt oppnås ved at behandlingen starter så tidlig som mulig. For å unngå videre myopisering bør det tilpasses andre løsninger enn enstyrke der dette passer for barnet. Det er også viktig å påse at barnet bruker for eksempel kontaktlinse i åtte timer eller mer hver dag for å få god effekt. Hvis de ikke bruker kontaktlinse nok, vil myopien fortsette å stige. 📍

OPTIKERE I DEN DIGITALE FREMTIDEN

TEKST OG FOTO: KRISTIN SELAND ÁGÚSTSDÓTTIR

Den digitale utviklingen er i gang. Hvordan vil dette påvirke oss og faget vårt i fremtiden? Har vi det som skal til for å omstille oss til nye måter å jobbe på? Dette forsøker Hans Torvald Haugo, generalsekretær og fagsjef i Norges Optikerforbund, å gi oss noen svar på under fredagens foredrag.



Hans Torvald Haugo orienterte om situasjonen i verden og i Norge innen e-helse.

EU ønsker e-helse velkommen da de mener at det vil kunne gi bedre helsetjenester til folket. Forbrukeren ønsker også slike tjenester, da de ofte er forbundet med bedre tilgjengelighet og fleksibilitet. Det forskes derfor i dag mye på ulike typer e-helse. For eksempel så er det allerede utviklet ulike roboter som kan styres av en kirurg som sitter i en helt annen del av landet, eller til og med i et annet land. På denne måten kan det utføres operasjoner som krever spesialkompetanse uten at kirurgen eller pasienten trenger å fly lange strekninger.

Innenfor optometrien har det allerede blitt utviklet nye typer fjernrefraksjon. Dette er mobile båser der kunden kan sette seg inn, lukke døra, logge seg på og få kontakt med en optiker som sitter på et kontor et helt annet sted. Dette benyttes allerede i USA og Sør-Amerika og det testes ut i Sverige.

Når utstyret står plassert lett tilgjengelig og optikeren, hvis det i det hele tatt er en autorisert optiker, sitter i et annet land, vil prisen for en synsundersøkelse kunne reduseres. I tillegg så blir det mindre skatter og avgifter, og lavere husleie, enn for en norsk butikk. Det er

derfor sannsynlig at en digitalisering av optikertjenestene vil føre til en konkurranseskjevhet i markedet.

Et annet problem med digitale tjenester er at de er for dårlig regulert og regelverket er forskjellig i ulike land. Det er regelverket i det landet der helsetjenesten er etablert som gjelder. Standarden kan derfor være avvikende fra den norske. Lovverket må derfor tilpasses den nye digitale hverdagen.

I Norge er situasjonen noe annerledes enn i resten av verden. Vi gjør allerede øyehelseundersøkelser (og ikke kun refraksjoner) på 1/3 av befolkningen hvert år, og klinikkene og butikkene ligger i nærheten av der folk bor. Belysningen og fagkompetansen gjør internett mindre fristende. Norske optikere har også den største markedsandelen innenfor øyehelsefaget i Norge. I tillegg er det allerede for få øyeleger, noe som antagelig vil gjøre at andelen av og innholdet i øyehelseundersøkelser vil endres i fremtiden. Dette til tross for at det kommer digitale plattformer for refraksjon og øyeundersøkelse. ●

ORTHO K-LINSE: ET GODT HJELPEMIDDEL FOR BEHANDLING AV SYNSAVVIK

TEKST: IRENE LOHNE FOTO: DAG ØYVIND OLSEN OG IRENE LOHNE

Tidligere var Ortho K-linser forbundet med myopibehandling, men nyere studier viser at flere kan ha god effekt av denne behandlingsformen.



Dr. Paul Gifford

På lørdagens fagkonferanse fikk vi en forelesning om bruk av Ortho K-linser i optometrisk praksis fra en av de fremste ekspertene på området.

Dr Paul Gifford kommer fra Brisbane hvor han driver klinikk sammen med sin kone Kate Gifford. Han er utdannet ved City University i London i 1995. I 2005 fullførte han en mastergrad, og i 2009 fullførte han en doktorgrad innenfor ortokeratologi. Han har drevet mye med forskning

på tilpasning av Ortho K-linser, ikke bare ved myopi, men også ved hypermetropi, astigmatisme og presbyopi. Paul Gifford brenner for at tilpasning av Ortho K-linser skal være enkelt, og da er det viktig å forstå hvordan disse linsene virker.

Ideen om å tilpasse harde kontaktlinser til å bruke om natta for å endre fasongen på cornea er ikke av ny dato, men det er likevel fortsatt ikke en vanlig form for behandling. Tradisjonelt har Ortho K-linser vært brukt for å

stagge utvikling av myopi. Paul Gifford har imidlertid gjort flere studier på å behandle også hyperopi og presbyopi.

Linsene finnes i ulike design og ulike materialer, og det er utvikling på dette området som nå gjør Ortho K velegnet også til korrigering av hyperopi og presbyopi. Av faktorer som spiller inn for resultatet, finner vi blant annet størrelse på pupillene og størrelse på behandlingssonen på linsene. Å øke størrelsen av behandlet sone på cornea gir bedre visus ved behandling av hyperopi. Ved astigmatisme er det nyttig å vite hvor astigmatismen ligger, om den ligger i cornea eller linsa. Linsene finnes både i sfærisk og innertorisk design. Sfæriske linser benyttes ved sfæriske styrker og små astigmatismer. Ved større astigmatismer er det innertoriske linser som brukes. Kunnskap om hornhinnas fasong er derfor viktig før man setter i gang med behandling med Ortho K. Nøyaktige mål av topografien til cornea er nødvendig for å få riktige linser som gir ønsket effekt. En annen faktor som spiller inn ved tilpasning av Ortho K er øyelokkenes fasong, da det har betydning for hvordan linsa presser mot øyet ved blinking og med lukket øye.

Paul Gifford har i sin forskning sett en del på forholdet mellom bæretid og

effekt. Ved korrigering av myopi, er behandling med Ortho K-linser hver natt i ei uke det som har vist seg å ha god effekt. I sine studier av Ortho K som behandling av hyperopi, finner han en målbar effekt etter å hatt lensene på bare en time. Etter å ha hatt lensene på en natt var endring styrke nokså lik, og styrken gikk nokså raskt tilbake mot det som var. Etter at pasientene hadde sovet med lensene hver natt i ei uke, var fortsatt endringen i styrke omtrent den samme, men styrkeendringen når lensene ble tatt av var ikke like stor som etter kun en natt. Det viser at forskjellen på effekten etter en time bæretid og over natt var ikke så stor, men varigheten av endringene var mye lengre når man hadde hatt linsa på hver natt i syv dager. Så behandlingstid og effekt er lik ved behandling av myopi, hyperopi og presbyopi.

Hvem skal man tilpasse Ortho K-linser til? Som nevnt, så var Ortho K-linser først og fremst brukt for å behandle myopi og har vært brukt som et alternativ til refraktiv kirurgi. Som myopikontroll egner det seg best ved styrker lavere enn -4,5 D. Nyere studier viser altså at Ortho K er et like godt valg for å behandle hyperopi og presbyopi. Det kan faktisk vises til bedre resultater ved behandling av presbyopi enn myopi.

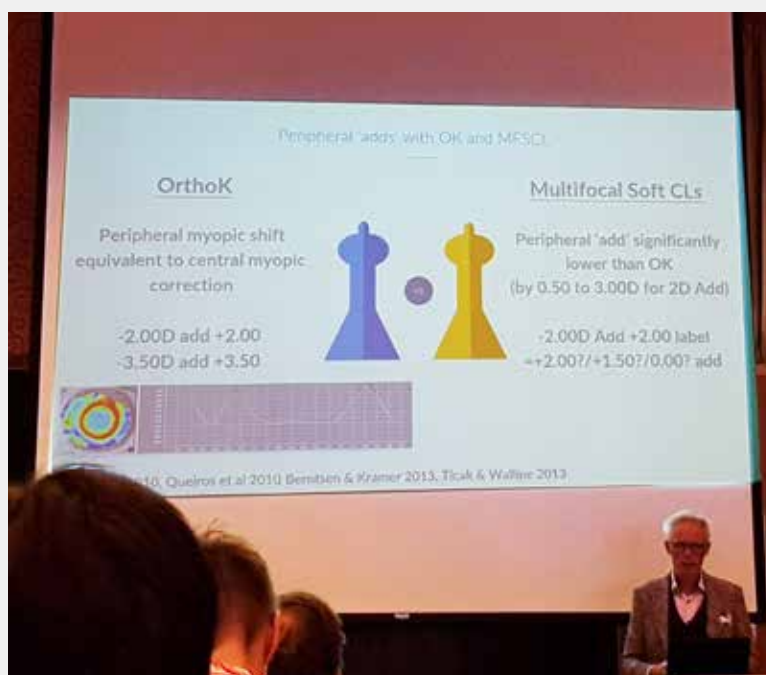
Det viser seg også at behovet for ad-disjon dukker opp senere ved bruk av Ortho K enn andre linser. For de som er aktive og driver idrett, er Ortho K et godt alternativ da de kan være både brille- og linsefri når de er aktive. Ortho K-linser er også et godt alternativ for pasienter med en mild form av tørre øyne. Som alltid er det viktig at pasienter som tilpasses også denne typen linser er kompliant. Riktig bruk er en forutsetning for godt resultat. For myopikontroll er det flere andre faktorer som er like viktige for å forebygge myopi. Høy myopi kan være genetisk betinget, og man ser ofte at myopi som starter tidlig oftere gir høyere styrker enn når den inntreffer senere. Sein skolestart og mye utetid for barn har også relevans for utvikling av myopi. Studier gjort på forekomst

av myopi viser at barn i Norden har en mye lavere forekomst enn barn i andre deler av verden. Det knyttes til at barn her tilbringer mer tid ute enn barn i andre deler av verden gjør. Noen studier tyder på at underkorrigering kan bremse utviklingen av myopi, mens andre studier viser faktisk motsatt effekt. Det er derfor ikke noen entydig svar på hva som er best, men det kan være lurt å vente med korrigering så lenge visus er bra. Når myopien først er der, er Ortho K-linser et godt alternativ som behandling så lenge styrkene ikke er for høye.

Ortho K-linser har likevel noen begrensninger og ulemper. Det er ikke en behandling som gir et permanent resultat. Når man ikke bruker kontakt-linsene, vil cornea etter hvert gå

tilbake, og ametropien kommer tilbake. Det at styrker fra -5 D og oppover ikke er så godt egnet for behandling er også en begrensning. Når det gjelder korrigering av hyperopi og presbyopi, kan det fortsatt sies å være i startfasen og det er fortsatt mye å forske på. Studier som er gjort så langt er i alle fall veldig lovende for at Ortho K-linser kan være et godt alternativ for flere enn man har tenkt tidligere.

Hvis man vil fordype seg mer i dette temaet, så anbefaler vi dere å lese artikler på <https://farfocus.com.au/paul/> Her finner man flere studier gjort på Ortho K-linser utført av blant andre Paul Gifford. 📍



Et tema i Paul Giffords foredrag var effekten av behandling med Ortho-K-linser kontra ordinære multifokale linser ved presbyopi.



CORNEA EKTASI!

TEKST: INGEBRET MOJORD MSC FAAO. MOJORD & THORESEN SYNSAM, FREDRIKSTAD.

En 10 år gammel gutt kom til undersøkelse da han ikke lenger så bra på tavla på skolen. Han var frisk, men hadde gresspollenallergi, ingen atopi/eksem. Han er skoleflink, får har Keratokonus (KK).

VA ukorr 0.32 / 0.32 // 0.5

Ref -1.50 -0.50 x 45 1.0- / -1.50

-0.50 x 105 1.0-

Keratometri viser steepest 42.75 OU.

Cornea cyl keratometri: -0.75Dx 45 / -0.75x 141

CCT 542 / 547my

Retinoskopi-refleks er normal

(ingen saksebevegelse)

CT med korr A ortho, N 2 Esofori

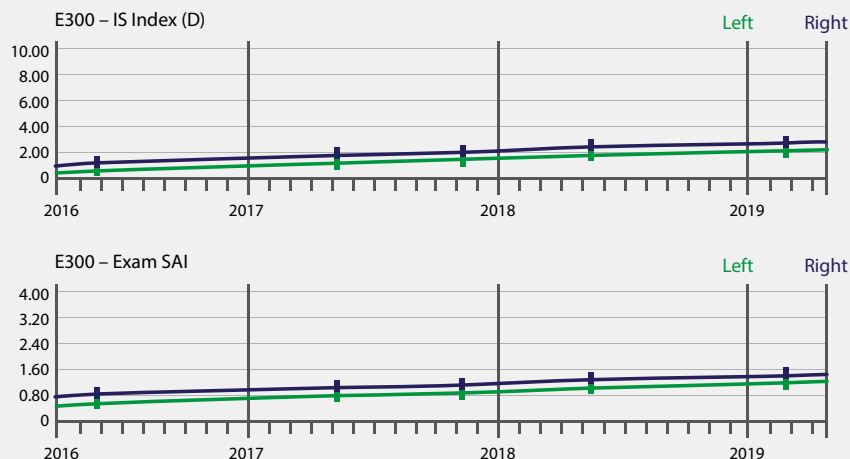
Cornea/fremre segment/bakre segment/synsfelt er normalt/IOT 14-14

Så hva vil du gjøre som neste stepp:

- A Foreskrive en brille til bruk etter behov
- B Foreslå myopikontroll
- C Utføre topografi og OCT pachymetri
- D Henvise til oftalmolog

Siden det er en genetisk involvering ved keratokonus, gjorde vi Medmont Topografi (Tangential power) og OcuVue OCT pachymetri for å ha basis informasjon. Det var antydning til ektasi inf/temp for apex (ved innsnevret måleområde) og >15D forskjell på corneakrumning sentralt vs perifert. IS/SAI irregularitets-indeks viser ingen irregularitet. Diagnosen Form Fruste KK ble antatt.

Ny undersøkelse ble avtalt 1 år senere. Det var da svak økning i irregularitet. Pentacam undersøkelse ble utført for å ta inn bakre del av cornea. Ingen ektasi ble dokumentert av erfaren bruker. På Medmont topografi var det antydning



Medmont topografi trend analyse : inferior/ superior index (IS) og Surface asymmetry index (SAI) viser progresjon.

til progresjon. Halvårsoppfølginger ble iverksatt.

Etter 3 år kunne vi ved blant annet trendanalyse se at det var progresjon. Keratometermål/refraksjon/visus var identisk som ved første gangs undersøkelse. Tynneste cornea (inf/temp) hadde forandret seg fra OD 525 til 508 / OS 529 til 508. Fortynningsområdet opptok et større felt enn tidligere. Epitetet var normalt i tykkelse. Det var nå en svak saksebevegelse ved retinoskopi. Pasienten var nå 13 år og i starten på puberteten. Han ble henvist til OUS for vurdering av CXL. Det blir nå utført transepitelial CXL. Metoden gir mindre sikker stabilisering enn ved ordinær CXL. Vi må derfor følge han tettere, hvert halvår til ett år etter behandling.

Når vurderes cornea for ektasi? Alltid, men viktigst i perioden der ektasien har størst sjanse for å utvikle seg. Det vil si fra puberteten til 25-års alderen. Det å utføre retinoskopi som standard ved alle undersøkelser av unge, gir en svært god indikasjon på KK,

fordi undersøkelsen har en svært høy grad av sensitivitet på tidlig KK (ref 3). Topografi, gjerne sammen med pachymetri, gir stor treffsikkerhet i både diagnose og progresjon (ref 2,5). Det har vært vanligst å si at 1:2000 har KK i vår del av verden. En studie av 4.4 millioner nederlendere ble publisert i 2016: Insidens 1:7500 og prevalens 1:375 (ref 4). ●

REFERANSER

1. Global consensus on Keratoconus and Ectatic Diseases. Gomes et al. Cornea- vol 34. No 5. 2015
2. A combination of topographic and pachymetric parameters in keratoconus diagnosis. Toprak et al Contact Lens & Anterior Eye 38 (2015) 357-362
3. Retinoscopy as a Screening Tool for Keratoconus. Al-Mahrouqi et al. Cornea. 38(4):442-445, APR 2019
4. A review of keratoconus: Diagnosis, pathophysiology, and genetics. Tur et al. Survey of ophthalmology 62 (2017) 770-783
5. Subclinical keratoconus detection by pattern analysis of corneal and epithelial thickness maps with optical coherence tomography. Li et al. J Cataract Refract Surg 2016; 42:284-295

700 PÅ OPTOMETRIDAGARNA I VÄSTERÅS!

TEKST OG FOTO: MARIA JAHR

På Optometridagarna 16.–17. mars, Sveriges motsats til NOFs fagkonferanse, ble det med 700 deltakere satt ny rekord! 600 av deltakerne var optikere.

Årets program inneholdt temaer som: akkomodasjonens rolle i myopi, glaukom, preliminære tester, og henvisning, og programmet var i sin helhet verdsatt av deltagerne. Noen deltagere som Optikeren snakket med, var skuffet over temaet systemiske sykdommer (diabetes og høyt blodtrykk). De opplevde at legen som holdt foredraget, la forelesningen på et lavt og allment nivå, slik at den praktiske nytten uteble – og man lærte heller ikke noe nytt. Ellers var stemningen meget god, og suksessen et faktum.

Det var lagt opp til interaktiv deltakelse. All servering skjedde i rommet med utstillere, og det var få sitteplasser – derfor ble det naturlig å bevege seg rundt blant leverandører og mingle med dem og andre deltakere. Dette gjaldt også middagen – man satte seg ikke ned, men tok med seg mat og drikke rundt. Dette resulterte i fest og latter, samtidig som man snakket med representanter for kjeder og leverandører og fikk prøve diverse produkter. Et glass vin ved en autorefraktor ble et helt normalt syn.

Hvordan klarte de å øke antallet deltakere til konferansen? Vi spurte Maria Nilsson, universitetslektor på Karolinska Institutets optikerutdanning. Hun fortalte at de i tillegg til å ha et program som appellerer, har hatt fokus på å holde kostnader nede, og de har



Det var tett med deltakere på den svenske fagkonferansen.

valgt å legge konferansen til en tid på året da det ikke er mye annet som skjer. Optiker Patrik Maltborg, kvalitetskoordinator på Optikbranschens Service, og Nilsson fortalte også om samarbeidet med kjedene. Kjedene har sin dag for sine ansatte på fredagen, og på lørdagen er det program for alle arrangert av Optikerförbundet.

Vi mimret tilbake til gamle dager: «Husker du hvordan det var, sa Maria Nilsson, da disse forelesninger var noe som holdt til i en liten sal i forbindelse

med Optikmässan? Og nesten ingen kom fordi de fleste heller var ute i minglet på messen...».

Ja, tenk så lett det er å glemme fortiden, når dagens Optometridagar er et slikt trekkplaster – for hele bransjen! 📍

PRELIMINÆRE TESTER – HUSKER DU ELLER FUSKER DU?

TEKST OG FOTO: MARIA JAHR

Doktor Tony Pansell er en optiker som ofte synes i svensk media, særlig i samsynsrelaterte spørsmål. På Optometridagarna i Västerås minte han oss på hvorfor preliminære tester er så viktig.

Preliminære tester utføres for å tidlig i undersøkelsen få oversikt over synsevne, okulær status og allmenn helsetilstand. Det er et antall innledende målinger med hensikt å kartlegge synsfeil samt å utelukke enkelte patologiske tilstander.

Ytre inspeksjon, synsfelt, motilitet, pupillerespons og covertest er preliminære tester. Mens diploptest, konvergensnærpunkt, stereosyn, og akkomodasjonsnærpunkt tester funksjon hvis anamnese, preliminære tester eller refraksjon indikerer behov for flere målinger. Tenk på hva det er du tester, så sikrer du deg en riktig rekkefølge av dine tester og utnytter tiden best mulig. Testene deles opp i de som beskriver sensoriske funksjoner (synsnerve, synsbaner, synscortex) og motoriske funksjoner (ekstraokulære muskler, pupille, ciliarlegemet). Sensoriske tester er fri og habituell visus, synsfelt, diploptest og stereosyn. Motoriske tester er ytre inspeksjon, motilitet, pupillerespons, covertest og konvergensnærpunkt.

Når du gjør en ytre inspeksjon så er det først og fremst to ting du skal se etter: er det noen spesiell synsrelatert oppførsel (for eksempel lukker pasienten et øye eller vrir hodet? Det kan være på grunn av nystagmus eller skjeling) og er det asymmetrier i ansiktet? På barn – se spesielt nøye etter misdannelser. Asymmetrier i ansiktet kan lede til et mer anstrengt syn med for eksempel diplopi

– test da covertest, motilitet og diplopi. Visus skal tas på nært hold og avstand, og det er viktig at disse stemmer overens. Gjør de ikke det, har du funnet et problem som krever videre undersøkelse. Husk at leseprøven IKKE er nærvissus, og gir ingen sammenlignbare verdier mot visus på avstand. På grunn av binokulær summasjon skal visus være bedre binokulært, og igjen: er det ikke det, har du oppdaget et problem som skal undersøkes.

Hvis pasienten sier hun/han ser dårlig, men du måler visus til å være bra – da er det viktig å sjekke synsfeltet. Det kan gjennomføres raskt manuelt med konfrontasjon. Gjør det monokulært, og del synsfeltet i fire kvadranter. Pasienten skal hele tiden se inn i ditt øye – så tester du med bevegelse/ikke bevegelse i hver kvadrant på ett øye av gangen. (Å telle antall fingre er kognitivt avansert og anbefales derfor ikke av Pansell.) Alle med synsproblemer bør gjøre diploptest, forteller Pansell. Ved diploptest skal du slå på et lyspunkt og spørre – ser du en eller to? Er svaret to så dekkes et øye og testes på nytt: en eller to? Da vet du om det er binokulær eller monokulær diplopi. Bruker du Maddox mørkerødt (MME), så husk at pasienten skal blunke noen ganger hvis den røde ikke sees. Dette er en følsom metode for å finne vertikale skjelinger. Motilitetstest undersøker om de ekstraokulære musklene fungerer normalt.

Øynene skal følge hverandre over hele blikkfeltet. Er blikket stabilt i alle posisjoner? Beveger øynene seg synkront eller stopper et øye? Gjør det vondt? Pansells tips til fiksasjonsobjekt: bruk stående penn når du tester horisontalt, liggende penn når du tester vertikalt. KNP er en naturlig avslutning på motilitet, og utføres med RAFstav.

Covertest skal gjøres på både avstand og nær. For å finne eventuell tropi – se på det fikserende øyet akkurat når du dekker for. Pansell anbefaler ikke å bruke uncover, og i sine kurs i ortoptikk for optikere har han tatt vekk denne testen. Alternierende covertest brukes for å påvise forier – testen lar øyet nærme seg hviletilstand. Husk at vinkelen øker det første minuttet, så det er viktig å ikke være for rask.

PUPILLESYSTEMET – SPENNENDE OG KOMPLEKST

Pupillesystemet har to sider: den afferente, sensoriske hvor skade ikke gir anisokori, og den efferente motoriske som påvirker det sympatiske og parasympatiske systemet og hvor skade gir anisokori.

Se aller først etter om det finnes forskjell i pupillestørrelse, og hvis det er forskjell – hvilken pupille er påvirket? Pupillestørrelse skal måles i både lyst og mørkt rom, og forskjellen mellom høyre og venstre pupille skal ikke være større enn 1 mm. Hvis forskjellen i



Test av teknisk utstyr var en del av utstillingen på Optometridagarne.

størrelse øker i lys – da er det en konstruksjonsfeil, en parasymptatisk skade (f.eks. n. oculomotorius-parese). Hvis forskjellen øker i mørket – da er det et dillatasjonsfeil, en sympatisk skade (f.eks. Horners syndrom). Klassisk Horners syndrom forårsakes av at den Müllerske muskelen får mindre tonus slik at pupillen blir mindre og øyelokket henger ned.

Pupillerespons tester motorikk (n. III) og man ser på om pupillen reagerer,

om det er synkront, både i direkte og indirekte lys.

Swinging flashlight tester det sensoriske (n. II) – man bruker pupillesystemet for å undersøke synsnerven. Det gjennomføres enklest hvis test av pupillen i direkte og indirekte lys er uten funn. Har pupillene samme størrelse under testen viser det til normal funksjon.

Hvis pupillene dilaterer er det en skade på den ipsilaterale synsnerven. Det er

viktig med riktig utførelse av testen – tell til fire når du lyser på det første øyet, skift kjapt over til det andre og tell til fire igjen.

I diskusjonen etter forelesningen kom det relevante spørsmålet om tid til synsundersøkelsen opp. Pansell konkluderte at 15–20 minutter til å utføre en synsundersøkelse er for lite tid. ●

DAVIDA TELLER – FOREGANGSKVINNE INNEN SYNSFORSKNING PÅ SMÅ BARN

TEKST: MAGNE HELLAND (DOSENT EMERITUS), INSTITUTT FOR OPTOMETRI, RADIOGRAFI OG LYSDESIGN, UNIVERSITETET I SØRØST-NORGE (USN)

Bli kjent med psykologen som gjorde banebrytende arbeider for kartlegging av barns synsutvikling.



Davida Y. Teller. (fra Wikipedia)

Hvem skjuler seg bak romnavn på forskningslaboratorier i Nasjonalt senter for optikk, syn og øyehelse? I denne serien med artikler har vi nå kommet fram til Davida Y. Teller.

Davida Young (Teller) ble født i New York i juli i 1938. Familien flyttet tidlig til Connecticut. Her vokste hun opp sammen med fire søsken, og flere søskenbarn i nabolaget. I en ellers varm og tradisjonell kjernefamilie ble det oppmuntret til flid, dyktighet og egne meninger. Davidas interesse for syn og synsproblematikk ble vekket på

Swarthmore College i Philadelphia. Her kom hun inn etter å ha blitt tildelt et utdanningsstipend. En av underviserne var Hans Wallach, en tysk-amerikansk psykolog med interesse for persepsjonsforskning og læring. Tidlig på 1960-tallet kom Davida inn på University of California i Berkeley. Her var det på denne tiden et meget ekspansivt miljø både for nevrobiologi, psykologi og optometri. Ambisjonen var å forklare hjernen! Hun studerte psykologi og fikk etter hvert en doktorgrad innen feltet. Deretter fulgte noen år i en postdoktorstilling under professor Horace Barlow, en annen anerkjent synsforsker.

EN LANG AKADEMISK KARRIERE

I 1965 begynte Davida å arbeide som forskningsassistent på psykologiavdelingen på University of Washington. I 1967 ble hun involvert i arbeid også på avdelingen for biofysikk. Hun forble i staben i disse fagmiljøene frem til 2004, da hun formelt gikk av med pensjon. Etter dette forble hun fortsatt faglig aktiv i flere år som professor emerita. Hun døde høsten 2011.

Hennes status som en fremragende underviser lever imidlertid fortsatt videre. Dette gjennom en pris for «beste underviser». Davida Teller Distinguished Faculty Award blir delt ut hvert år, til den i undervisningstablen på University of Washington studentene finner mest verdig. Professor Teller

var den første som fikk tildelt prisen. Davida Y. Teller var også kjent som en kvinnesaksforkjemper, og har på mange måter vært et forbilde for kvinners inntog innen akademia generelt, og synsforskning spesielt. Også her har hun fått en pris oppkalt etter seg – The Davida Teller Award of the Vision Sciences Society. Kanskje hun også har vært en inspirator for de kvinnelige synsforskerne på Kongsberg?

SYNSUTVIKLING HOS SMÅ BARN

Tidlig på 1970-tallet, samtidig med at hun fødte egne barn, begynte hun å studere synsutvikling hos små barn. Dette skulle bli hennes viktigste forskningsfelt for resten av yrkeskarrieren. Her benyttet hun seg blant annet av en teknikk med bruk av såkalt «visuell preferanse» kombinert med teorier for signaloppdagelse (signal detection theory). Dette ble synsundersøkelsesmetoden Teller kanskje er mest kjent for, forced-choice preferential looking (FPL), eller forenklet på norsk: preferansesyn. Ved denne metoden blir den som skal testes, ofte en baby, presentert et testobjekt, uten at den som utfører testen vet akkurat hvor i synsfeltet testobjektet er plassert. Testerens oppgave blir da å observere hvor babyens blikk hovedsakelig er rettet. På denne måten kan man objektivt få en ganske god indikasjon på eksempelvis synsskarphet for gradvis finere stripemønstre. Denne



Teller Acuity Cards. Førsteamanuensis Gro Horgen Vikesdal demonstrerer bruk av testen på en to år gammel jente sittende på fanget til sin mor. Her er det åpenbart hvilken side av testplaten jenta fester blikket – altså ser hun stripemønsteret. (Foto: Magne Helland)

metodikken kan benyttes også for fargesyn og evnen til å oppdage bevegelser. Etter at metodikken ble tatt i bruk av Teller og hennes forskningskollegaer på 1970-tallet, har også mange andre forskningsmiljøer benyttet seg av FPL. Dette har totalt sett tilført vitenskapen betydelige kunnskaper om normal og unormal synsutvikling tidlig i livet.

TELLER ACUITY CARDS

FPL var lenge en metodikk som i all hovedsak ble benyttet i forskningslaboratorier. Tellers gruppe så imidlertid et behov for en mer praktisk-klinisk applikasjon. Kunne man på en enkel måte teste om babyer og småbarn hadde normalt syn? Her ble Teller Acuity Cards utviklet. Slike kort er nå nærmest «gullstandard» for synstesting på klinikker og i fagmiljøer som har ansvar for synsundersøkelse av små barn med mistanke om unormalt syn. Testen består av flere avlange papp-plater med et felt med sort-hvite stripe-mønster på den ene halv siden. Resten av platen har en uniform gråtone som tilsvarer stripemønsterets gjennomsnittsluminans. Hver papp-plate har stripemønstre med gradvis finere/tettere stripemønster.

«TELLERS» FORSKNINGS-LABORATORIUM PÅ KONGSBERG

Vi har tidligere i denne artikkelserien beskrevet flere laboratorier i

Nasjonalt senter for optikk, syn og øyehelses lokaler på Krona. «Teller» er lokalisert i samme område, i et eget synsforskningsområde i andre etasje. Dette laboratoriet er spesielt rettet mot forskningsprosjekter der psykofysiske og objektive målemetoder er påkrevet. Her finnes det instrumenter for kartlegging av øyebevegelser, akkommodasjon- og refraksjonsmålinger. Dette betyr at mange synsfunksjoner hos babyer og småbarn kan undersøkes og kartlegges, men utstyret fungerer like godt for større barn, ungdommer, voksne og eldre, både med normalt eller redusert syn, og personer uten verbalkommunikasjon. Instrumentene brukes både i forskningsprosjekter og for utvidede undersøkelser på klinikken. Sentralt i dette arbeidet står de tre førsteamanuensisene Helle K. Falkenberg, Trine Langaas og Gro H. Vikesdal. (Søk evt. med forfatternavn i PubMed - <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pubmed> - for sammendrag av publiserte artikler). Arbeidet i «Tellers» forskningslaboratorium involverer for tiden også andre i staben på instituttet, en internasjonal masterstudent fra Nepal, og aktiviteter relatert til et samarbeidsprosjekt med Haddasah Academic College i Israel. 📍

TELLER (25.07.1938 – 11.10.2011)

- Psykolog og synsforsker
- En pioner innen forskning på småbarns syn og synsutvikling
- Var sentral for utvikling av undersøkelsesmetoden «forced-choice preferential looking» (FPL)
- Kanskje mest kjent for «Teller Acuity Cards»
- Tildelt en rekke priser og utmerkelser
 - «Fellow of the Optical Society of America»
 - «Fellow of the Society of Experimental Psychologists»
 - «Fellow of the American Association for the Advancement of Science»
 - «Glenn Fry Award» fra the American Academy of Optometry (1982)
 - «Honorary Doctor of Science» fra the State University of New York (1992)
 - «Friedenwald Award» fra Association for Research in Vision and Ophthalmology (ARVO) (1997)
- Og har fått priser oppkalt etter seg
 - «The Davida Teller Distinguished Faculty Award» – årlig pris for «beste underviser»
 - «The Davida Teller Award of the Vision Sciences Society» – årlig pris for «beste kvinnelige synsforsker»
- Teller har fått oppkalt et forskningslaboratorium etter seg på Krona
 - Romfunksjon: forskningslaboratorium
 - Romnavn: Teller (romkode 2308)

HOVEDKILDER:

Anonymous (University of Washington, Department of Psychology) (2011): Davida Teller. Department Newsletter Article. (<https://psych.uw.edu/newsletter/winter-2011/research/davida-teller>, 03.04.2019)

Brown A. M. og Lindsey D. T. (2013): PERSPECTIVE: Infant color vision and color preferences: A tribute to Davida Teller. Visual Neuroscience, Vol. 30, side 243–250.

McKee S. M. (1997): Introduction of Davida Y. Teller, 1997 Recipient of the Friedenwald Medal. Investigative Ophthalmology & Visual Science, Vol. 38, No. 11, side 2181–2182. Teller D. Y. (1997): First glances – The vision of infants – The Friedenwald Lecture. Investigative Ophthalmology & Visual Science, Vol. 38, No. 11, side 2183–2203.

Wikipedia (2018): Davida Teller. (https://en.wikipedia.org/wiki/Davida_Teller, 03.04.2019)

MULTIMODAL AVBILDNINGSTEKNIKK

TEKST OG FOTO: IRENE LOHNE

Fordelen med å bruke flere avbildningsmetoder er at de kan gi et bedre totalbilde. Ingebret Mojord holdt et inspirerende foredrag om dette på fagkonferansen.



Ingebret Mojord peker på at Optomap gir oversikt, OCT gir detaljer.

I løpet av de siste tiåra har det kommet stadig flere instrumenter for å undersøke retina. Fra det ble vanlig med funduskamera, har utviklingen gått videre og det er stadig mer vanlig at optikere har avansert utstyr for avbildning, som Optomap og OCT. Dette gjør at mulighetene for å oppdage øyesykdommer tidlig er bedre enn noen gang. Fortsatt skal man kunne benytte seg av «gamle» metoder, men flere metoder gir til sammen et bedre bilde av tilstanden.

Fordelen ved å bruke flere ulike avbildningsmetoder, er at de kan fortelle mer om funn som gjøres, for eksempel hvor de ligger, og man kan følge med på utvikling og endringer. Det er også et godt redskap for å ta riktige avgjørelser og skrive gode henvisninger til øyelege. Bruk av disse ulike teknikkene krever også en god kommunika-

sjon med pasienten. Det er viktig at pasienten vet og forstår hensikten med undersøkelsene som gjøres, og at funn forklares.

Multimodal betyr «på mange måter», så multimodale avbildningsteknikker vil si at man bruker to eller flere metoder for å øke forståelsen av funn gjort på øyebunnen.

Ulike typer teknikker kan være:

- Fundusbilde/-scan
- Fundusbilder med rødfritt, grønnfritt eller sort hvitt
- Fundus Fluorescein Angiografi / Indocyanine Green Angiography
- Ocular Echography (ultralyd)
- Fundus AutoFluorescence
- OCT / OCT anterior segment / OCT Angiography/ OCT EDI
- Andre

Man kan tenke at Optomap og OCT er to sider av samme sak med ulike grader av nøyaktighet, men det er riktigere å si at Optomap gir oss oversikt, OCT gir detaljene.

Mojord mener at det bør brukes Optomap på alle så tidlig som mulig. Bruk av Optomap brukt på barn under tre år kan avsløre:

- Retinopathy of premature (ROP) hos for tidlig fødte barn
- Uveitter, arvelige, retinale dystrofier, infeksjoner, tumorer og utviklingsanomalier
- Ex Coats' disease

Mojord viste flere kasus hvor Optomap/OCT hadde vært til hjelp i diagnostisering av både alvorlige og mindre alvorlige sykdommer.

Ved mistanke om glaucom kan Optomap/OCT være gode hjelpemidler i diagnostiseringen. Mojord viste til dokumentasjon som viser at ca halvparten av pasienter med glaucom ikke har forhøyet IOP, og 80% av pasienter med IOP over 21 mmHg ikke har og vil aldri utvikle glaucom.

Et annet godt eksempel er oppfølging av føflekker. Føflekker kan også oppstå i øyet som de fleste andre steder på kroppen. De finnes sjelden før puberteten, 30% av voksne har det og forekomsten øker etter 40 år. Det fleste er ufarlige, men ved å følge med på utseende, farge og vekst, kan man sammen med symptomer raskt fange opp uheldige endringer.

Choroidale nevi (CN) kjennetegnes ved:

- Flat eller minimal elevert lesjon - med (77% melanotisk) eller uten pigmentering (amelanotisk)
 - 90% er bak ekvator og likt forekomne i alle kvadranter
- Bare 6% er subfoveale.
- Ganske klar avgrensing.
- Druser, RPE atrofi, hyperplasi, fibrøs metaplasia.
- 0,5mm vekst over mange år er vanlig. 0,5 over et par år er mistenkelig og bør følges opp.

Nevi er vanligvis 1,25mm i største diameter, og det er mindre enn 1% risiko for malign transformering til malignt melanom. Nevi med en diameter lik eller større enn 10 mm kalles Gigant nevus. For disse er det en større risiko

for at de skal bli til malignt melanom. Med tre eller flere risikofaktorer er det 50% sjanse for transformering til malignt melanom innen fem år. Risikofaktorer er blant annet alder, BMI, genetikk og østrogen. Miljøfaktorer er usikre, men mennesker med lys hud/øyne har noe høyere risiko.

Mojord understreket viktigheten av å sjekke opp symptomer også på «for unge» pasienter, selv om risikoen øker med alderen. Tidlig diagnostisering av malignt melanom er viktig for prognosen til pasienten. Metastaser dannes som regel innen fem år etter diagnose-tidspunkt og reduserer sjansen for overlevelse betraktelig.

En tredje tilstand hvor man kan ha god nytte av multimodal avbildningsteknikk er ved mistanke om

netthinneavløsning. Her er det også viktig med kommunikasjon mellom optiker og pasient. Alle i risikogrupper bør informeres om hvilke symptomer de selv skal se etter og hvorfor oppfølging med bildediagnostikk er viktig. Ved hjelp av Optomap og OCT kan rifter oppdages og følges opp, og behandling kan igangsettes. Pigmentering rundt riften kan si noe om alderen på funnet.

De ulike kasusene som ble presentert viste hvordan bruken av de ulike avbildningsteknikkene kan erstatte hverandre, men også utfylle hverandre. Vi ser derfor at det kan være fornuftig å bruke flere teknikker sammen for å få et så riktig bilde av helsetilstanden på netthinna som mulig. ●

Leserbrev



VISER TIL INNLEGG: OPTIKERE HVOR GÅR VI? 2:2019

DET ER PÅ TIDE VI OPTIKERE får en ny tittel som Optometrist. Danskene utdanner nå optometriste med BSc grad. Her i landet har vi en rekke optikere med mastergrad og vi kommer ikke videre med tittelen optiker. Optiker blir blandet sammen med brillemaker og urmaker. Helt håpløst. Hvor mange optikere får henvisning fra fastlegen? Svært få fordi fastlegen henviser til øyelege. Jeg har jobbet flere år på øyeavdelinger/ poliklinikker både privat og offentlig. Har sett hva som kommer inn som henvisninger fra leger. Mange kunne vært sendt til optikere/optometriste, men vi er ikke med i legens verden. Helsesøster/ helsesykepleier henviser heller ikke ofte til oss fordi barn har gratis behandling til de er 16 år. Hvorfor da henvise til oss. Hadde vi optikere som fikk MSc graden for 20 år siden, blitt tildelt tittelen Opto-

metrist og fått muligheten til for eksempel refusjon som bl.a. ortoptister har, kunne vi fått tilgang til flere pasientgrupper. Ulykken for vårt fag er salg som gjør oss til kremmere, brilleselgere, brillemakere. Er det ikke på tide å la optikere være optikere og optometriste optometriste? Tror faktisk det er den eneste løsningen for å gi vår profesjon overlevelsesmulighet fremover. ●

Sindre Gaustad
Optometrist, Ålesund
(driver enkeltepersonforetak)

SILMO PARIS SER MOT FREMTIDEN

MANGE NYHETER NÅR DØRENE ÅPNER 27. SEPTEMBER I ÅR

Fremtiden er full av utfordringer, og SILMO PARIS er plattformen som vil presentere det meste: årets internasjonale optikermesse omfatter faglige forelesninger og konferanser, innovative business-fora, og en bred presentasjon av teknologiske nyvinninger. SILMO dekker hele optikernæringen – store som små foretak, kjeder og individuelle operatører – og viser hva som vil prege morgendagen for alle kategorier.



SILMO PARIS går av stabelen fra 27. – 30. september 2019, og består av flere spesialiserte opplegg og programmer.

NYE TRENDER OG UTFORDRINGER

Et av dem er SILMO NEXT, som omfatter morgendagens utviklingstrekk. En nyskapning av året i denne sammenheng, er SILMO HACKATHON. Gjennom et program over 24 timer, non-stop, vil internasjonale eksperter diskutere bransjens utfordringer. De bygger dels på fakta, men like mye på visjoner om fremtiden. Tanker rundt distribusjon, kommersialisering, design, samfunnsvitenskap, sosiale forhold, markedsføring og produksjon får sin naturlige plass i programmet.

«La Selection» viser utstillernes mer trendy produkter, presentert i rammen

av det digitale magasinet TRENDS by SILMO.

Nytt av året er også en egen app, SILMO M@TCH, som gir utstillere og besøkende mulighet for å planlegge sitt individuelle program på messen, avtale møter, oppdage innovasjoner og nye produkter, motta personaliserte forslag, diskutere forskjellige emner med andre fagfolk osv.

ET VERDENSSOMSPENNENDE PROSJEKT

Silmo knoppskyter stadig, og står i år bak SILMO SHOWROOM som åpner i Lisboa, Portugal, den 30. juni. Det arrangeres med støtte fra den nasjonale optiker-organisasjonen i Portugal.

Deltakelsen er begrenset til 50 merker, og er lagt opp som en hel dag

med networking mellom produsenter, forhandlere og innkjøpere.

«Konseptet sprang ut av en enkel observasjon: jo mer digitaliseringen griper om seg, desto mer føler folk behov for direkte menneskelig kontakt», sier SILMOs direktør Eric Lenoir. «Derfor har vi sett et behov for kontaktflater av varierende omfang for å møte de lokale markedenes forventning om nærhet og oppmerksomhet».

Også den danske optikermessen Copenhagen Specs har sluttet seg til SILMO-nettverket. Grunnleggeren, Morten Gammelmark, fortsetter som daglig leder, etter at messen ble en del av the SILMO FAMILY i februar 2019. Sammenslutningen blir forklart slik: «Copenhagen Specs er en høy-kvalitets fagmesse som har som mål å presentere spesialiserte, uavhengige produsenter. Det er viktig å samarbeide om denne målsettingen i nær kontakt med det internasjonale optiker-miljøet». Copenhagen Specs avvikles både i København og Berlin. 📍

For mer info:

www.silmoparis.com

Kontakt i Norge: Promosalons Norge/
Franske Fagmesser

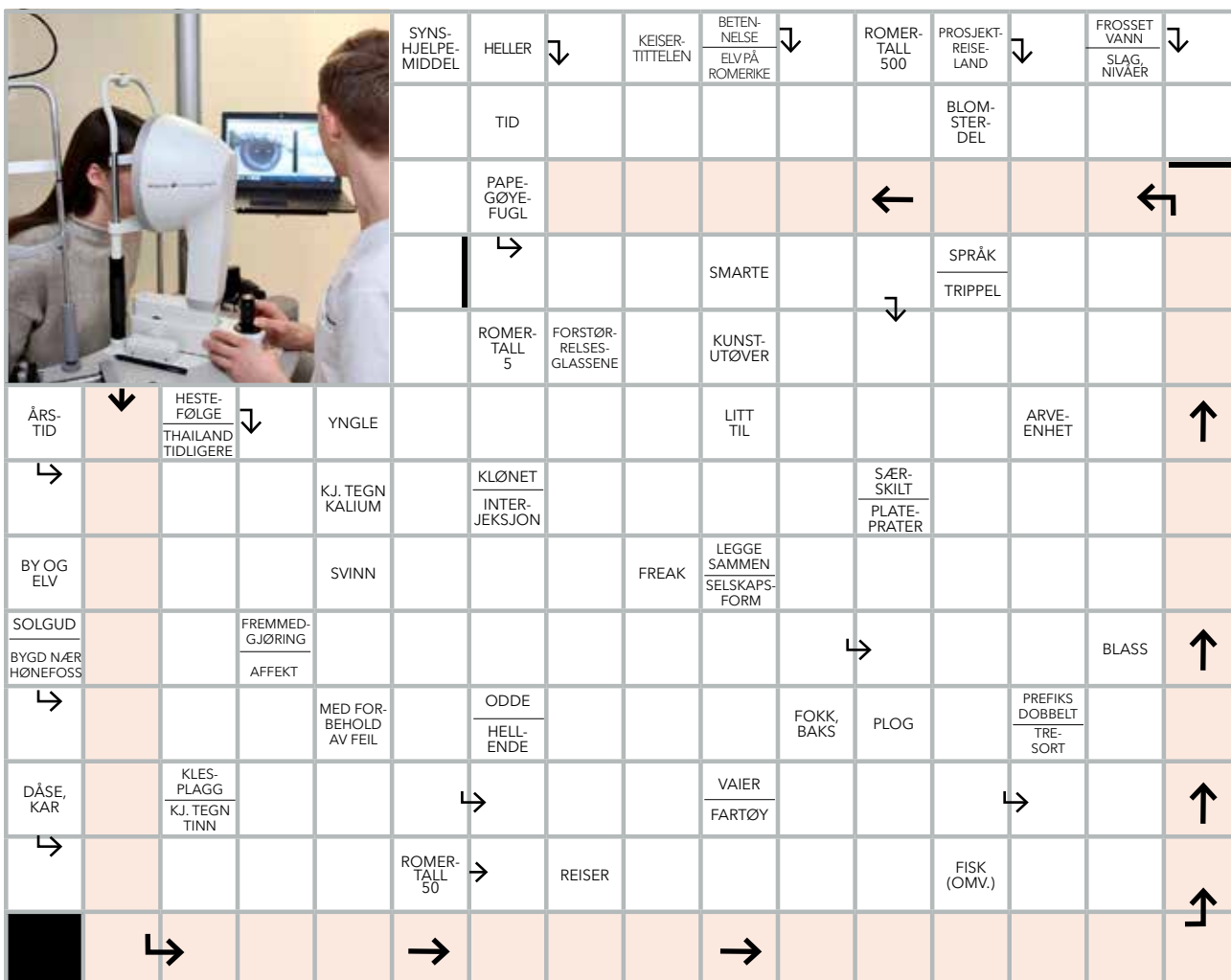
T : 99 38 10 40

E-post: norway@promosalons.com

(Kilde : Pressemelding Silmo)

KRYSSORD

LAGET AV: ROLF BANGSEID



HAR DU LEST FORRIGE UTGAVE AV OPTIKEREN?

Det er til god hjelp når du skal løse kryssordet! Både løsningssetningen og andre løsninger har ofte sitt utspring i artikler fra den foregående utgivelsen.



LØSNING NO 2:

DETTE ER EN GAMMEL BRILLE
FRA LÅGDALSMUSEET

VINNERNE ER:

10 FLAXLODD:

Lise Haviken
3340 ÅMOT

5 FLAXLODD:

Kristin Åsegg
7224 MELHUS

FINNER DU SETNINGEN?

1. PREMIE: 10 FLAXLODD
2. PREMIE: 5 FLAXLODD

TO VINNERE TREKKES BLANT
DE SOM SENDER INN RIKTIG
LØSNING. NAVN PÅ VINNERE
OFFENTLIGGJØRES I NESTE
UTGAVE AV OPTIKEREN.

LØSNINGEN SENDES TIL:
dag@optikerforbund.no eller
redaksjonen@optikerforbund.no
innen 1. august

SPECSAVERS TIL TOPPS I NORSK KUNDEBAROMETER



Henning Eriksen

Norges ledende optikerkjede, Specsavers, er i vinden om dagen. Resultatene viser solid økonomisk vekst og økende markedsandel, og nylig ble kjeden «Great Place to Work»-sertifisert etter historisk høy tilfredshet blant franchisetakerne. Nå viser Norsk Kundebarometer 2019 at Specsavers også har de mest fornøyde og mest lojale kundene i optikkbransjen.

Vi er utrolig stolte over å ha Norges mest fornøyde brillekunder for andre året på rad. Denne kåringen viser at vi lykkes med å gi gode kundeopplevelser og at markedet mener vi gir best kvalitet for pengene. Fokus på utvikling av våre dyktige medarbeidere og investering i ny teknologi, bidrar til at vi skaper lojale og fornøyde kunder. Kåringen er en stor motivasjon til å fortsatt levere de beste optiker-tjenestene i det som er et tøft marked, sier country director i Specsavers, Henning Eriksen.

(Kilde: Pressemelding fra Specsavers)

TVEDT OPTIKK SØKER OPTIKER TIL 80-100%

Er du utadvendt, positiv og opptatt av å gi kundene og kollegaene dine gode øyeblikk? Er du nysgjerrig på ny kunnskap og teknologi, og vil ta det i bruk? Og vil du jobbe i Kristiansand? Da vil vi gjerne høre fra deg!

Tvedt Optikk AS har gitt bedre syn til folk i over 120 år. Vi er i dag syv ansatte hvorav tre optikere. Butikken holder til midt i Markens i lyse og moderne lokaler.

Vi jobber med generell optometri, barn og syn, synstrening, tørre øyne, filterbriller, arbeidsplassoptometri og kontaktlinser.

Vi har fokus på faglig utvikling og en utstyrspakke som holder høy kvalitet. Vi har egen synsklinikk i andre etasjer. Søknader blir behandlet fortløpende. Nyutdannede oppfordres også til å søke.

Har du spørsmål angående stillingen ta kontakt med Hege R. Tvedt: hege.tvedtoptikk@gmail.com, mob: 957 06 954

TVEDT OPTIKK
...for gode øyeblikk

ANNONSERE I OPTIKEREN?

Kontakt: stina@optikerforbund.no

ER DU VÅR NYE OPTIKER?

Interoptik Futura i Kristiansund søker optiker til 100% stilling.
Vi søker etter deg som brenner for faget og ønsker alt vi har å tilby her.

jobbhososs.no

HVEM ER DU?

Du er en person som er glad i faget, liker å jobbe i team og er ute etter å gjøre en forskjell. Du er målbevisst og har det lille ekstra når det kommer til kundeservice. Vi er også åpne for partnerskap/deleierskap om det er aktuelt.

HVEM VI ER?

Interoptik Futura har hjulpet folk til bedre syn i over 20 år og er en av de største optikerbutikkene i Møre & Romsdal. Vi streber alltid etter å yte vårt beste for våre kunder og har vunnet priser i «mystery shopper», både på senternivå og via Interoptik-kjeden. Vi har også fått priser for beste kliniker, beste butikk, best kundeservice og best fremgang.

HVA FÅR DU?

- Et spennende faglig miljø med engasjerte og dyktige optikere
- Optikere i distriktene får ofte bedre lønn enn i byene
- Dekt medlemskap i NOF, samt reiser på fagdager og messer.

HVA HAR VI?

Interoptik Futura består av en butikkdel og en klinikdel med topp moderne klinisk utstyr som holder høyt nivå. Vi har stort fokus på å holde oss oppdatert på det nyeste innen vårt fagmiljø og investerer gjerne i etterutdanning for å ivareta øyehelsen til våre kunder.

HVOR ER VI?

Vår butikk holder til i Amfi Futura kjøpesenter som har en sentral beliggenhet i Kristiansund. Vi har gode bussforbindelser rett utenfor døra som tar deg til bysentrum eller flyplass på bare noen minutter. Er du glad i friluft kan Nordmøre by på Fantastisk natur enten du liker å gå tur eller klatre i fjell, jakte eller fiske – her er det bare fantasien og lysten som stopper deg.

- God betaling og mulighet til å øke lønn i takt med din utvikling hos oss.
- Anerkjennelse når du tar initiativ til kurs og etterutdanning, engasjement i NOF og andre «faglige råd» og grupper.

Praktisk info

Avdeling: Interoptik Futura - Kristiansund

Stillingsbeskrivelse: Optiker / Partner, 100%

Kontaktperson

Helene Oxaas,
Eier, butikkssjef og brillestylist

helene.oxaas@interoptik.no
71 58 80 90 / 995 70 798



Brilleland =

godt arbeidsmiljø, karrieremuligheter, faglig utvikling!

Vi søker optikere til:

Oslo området, Strømmen, Lillehammer, Gjøvik, Lagunen, Vestkanten, Kirkegaten, Stavanger, Os, Laksevåg, Moss og Tromsø.

Jobb i Brilleland

I over 30 år har Brilleland vokst til å bli en av Norges ledende optikerkjeder, der lave priser og høy kvalitet går hånd i hånd med faglig ekspertise. Vårt mål er å gi kunden en enkel og trygg kjøpsopplevelse gjennom gode råd og veiledning – nøkkelen til dette er profesjonelle og engasjerte medarbeidere. Vi har optikere i alle våre butikker med spesialkompetanse innen klinisk optometri, kontaktlinser, arbeidsplassoptometri og synstrening.

Vi ønsker å ta godt vare på våre medarbeidere. Derfor er kontinuierlig fokus på faglig utvikling, karriereutvikling, godt arbeidsmiljø og sosialt samhold blant våre viktigste prioriteter.

Brilleland er landets mest kjente optikerkjede, med 76 butikker og en omsetning på over 500 millioner kroner. Brilleland er den profesjonelle kjeden for folk flest, med variert og tidsriktig utvalg til lav pris. Hos Brilleland skal alle oppleve at de har råd til høy kvalitet, både når det gjelder briller, kontaktlinser og øyehelse.

Synoptik

brilleland  interoptik

Synoptik Norge AS er med kjedene Brilleland og Interoptik den største optikeraktøren i Norge med 149 butikker landet rundt. Synoptik er et offensivt og vekstorientert selskap i kontinuierlig endring, og eies av Grand Vision, verdens største selskap innen optisk detaljhandel. Vi har et stort fagmiljø og gir mulighet for å gjøre internasjonal karriere.

For mer informasjon:

<https://www.brilleland.no/om-brilleland/optiker-i-brilleland/>

Har du spørsmål:

Send mail til hr@synoptik.no

Banker hjertet ditt litt ekstra for faget?



Interoptik er en av landets ledende optikerkjeder med 73 butikker og en omsetning på 600 millioner kroner. Hos Interoptik møter du eksperter som tar ansvar for din øyehelse. Vi brenner for fag og kundeservice, og har stor kunnskap om produkter og merkevarer. Vi skal være kundens personlige optiker, som alltid finner de beste synsløsningene.

Vi tilbyr konkurransedyktige betingelser, en arbeidsplass med godt miljø, faglige utfordringer, spennende oppgaver og dyktige kollegaer. Vi har fokus på nyskapning og en sterk serviceholdning. Vårt mål er å tilby våre kunder det beste og siste innen øyehelse og synsløsninger, fra utstyr til trender. For deg betyr det gode muligheter for personlig og faglig utvikling.

INTEROPTIK SØKER KONTINUERLIG ETTER DYKTIGE OPTIKERE TIL VÅRE BUTIKKER.

Akkurat nå søker vi optiker til:

- Interoptik Holt, Tønsberg
- Interoptik Årdal

Utlysninger og søknadsskjema finner du på:

<http://www.interoptik.no/om-oss/kontakt/ledige-stillinger/>

Har du spørsmål, kan du kontakte oss på hr@synoptik.no

interoptik

Sammen for bedre øyehelse



Vil du vite mer?

Ring eller skriv til oss

☎ 468 94 082

✉ srs.no@specsavers.com

Faget vårt endrer seg raskere enn noen gang.
Bli med oss på å styre utviklingen!

Uansett hva dine ambisjoner er, skal vi hjelpe deg videre. Specsavers er verdens største privateide optikerkjede med 82 butikker i Norge. Vi gir deg mulighetene du trenger for utvikling, både for deg som ønsker å jobbe som optiker og deg som ønsker å bli partner.

Jobb for oss i Oslo, Husnes, Gjøvik, Ulset, Knarvik, Sogndal, Narvik, Molde, Namsos, Orkanger, Mosjøen, Bodø.

Join 

Banker hjertet ditt
litt ekstra for faget?



Interoptik er en av landets ledende optikerkjeder med 73 butikker og en omsetning på 600 millioner kroner. Hos Interoptik møter du eksperter som tar ansvar for din øyehelse. Vi brenner for fag og kundeservice, og har stor kunnskap om produkter og merkevarer. Vi skal være kundens personlige optiker, som alltid finner de beste synsløsningene.

OPTIKER TIL HAMAR

Vi søker optiker til 100% fast stilling.

Interoptik Optiker Ottestad i Hamar har hjulpet folk til bedre syn i 30 år gjennom faglig ekspertise og bransjeledende service. I dag er vi 7 ansatte, hvorav 3 optikere. Vi ønsker å ha Hamars mest fornøyde kunder! Vi ser etter en ny kollega med det samme brennende engasjement som oss til å gi kundene de beste opplevelsene, som de snakker om, og som de deler med andre. Vi ser etter deg som lett kan skape gode relasjoner med kunder og medarbeidere og som har lett for å bygge kontaktnett.

Vår butikk er nylig totalrenovert og består av en butikkdel og en klinikkdel med en utstyrspark som holder et høyt nivå. Vi investerer også i kontinuerlig etterutdanning, for å kunne ivareta øyehelsen til våre kunder best mulig. Vi jobber med generell optometri, barn og syn, myopi kontroll, behandling av tørre øyne, svaksynt-optikk, filterbriller, Ortho-K og sklerallinser.

Vi tar vare på kundenes øyehelse med:

- Optomap
- OCT
- Topograf
- Synsfeltscreener
- E-Eye

Som optiker hos oss applauderes du når du tar initiativ til kurs, etterutdanning, og søken etter kunnskap.

Spørsmål kan rettes til Marius Ottestad, tlf. 62 53 82 20 eller e-post: marius.ottestad@interoptik.no

Søknad sendes pr e-post til marius.ottestad@interoptik.no
Søknader behandles fortløpende.

interoptik
Optiker Ottestad

Interoptik Optiker Ottestad, Torggt. 32, Hamar. Tlf: 62 53 82 20

Stor og travel øyeklinikk søker arbeidsom og faglig engasjert optiker. Spennende utfordringer innen alle øyemedisinske problemstillinger.

Vi holder til i nye, moderne, store lokaler og er rikt utrustet med topp moderne utstyr og operasjonstue for cataractkirurgi og annen kirurgi.

Godt arbeidsmiljø og ryddige forhold. Opplæring, veiledning og tverrfaglig samarbeide med flere optikere, øyelege og ortoptist.

Ta kontakt med øyelege Eivind Støle for nærmere info.

Mobil/SMS : 98000265

STAVANGER ØYEKLINIKK SØKER OPTIKER!



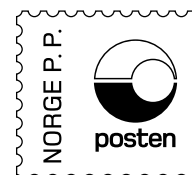
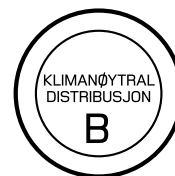
Stavanger Øyeklinikk Kilden
Kilden kjøpesenter, 5 etg
Gartnerveien 15
4016 Stavanger
post@stavanger-oyeklinikk.no



**STAVANGER
ØYEKLINIKK**

MEDISINSK OG KIRURGISK BEHANDLING AV ØYESYKDOMMER

Returadresse:
Norges Optikerforbund
Øvre Slottsgate 18/20
0157 OSLO



**I DAG SKULLE DU
ALDRI KJØPE EN ,
EN ELLER EN .**
**SÅ HVORFOR SELGER
DU UMODERNE ?**

75% av alle linser som selges i Norge er laget av et materiale som ble utviklet for mer enn 10 år siden.*



La kundene dine oppleve forskjellen med moderne linser som holder på fuktigheten hele dagen.